

τα Κρητικόπουλα

Ετήσια έκδοση του Συλλόγου Νεανικής Δημοσιογραφίας «Τύπος και Ουσία»



“Εκδοτικός οίκος” εντός σχολείου

Οι δύο Βαγγελιές

Αλμυρές πατάτες για τους Ναζί

**Τα παιδιά “ζωγραφίζουν”
στον Τύπο!**

**Μαθητικά έντυπα στην Κρήτη:
ένας αιώνας ιστορία**

**“Οι οδοκαθαριστές
ακροβατούν στο ξημέρωμα...”**

**Ο Άη Βασίλης των “μικρών”
πραγμάτων**

Να ονειρεύεσαι από τα θρανία...

Μαθητές πίσω από τα μικρόφωνα

**...και πολλά ακόμη θέματα
από σχολεία όλης της Κρήτης**

ΦΟΥΝΤΟΥΡΗΣ

Τα «Κρητικόπουλα», ο Τύπος και η Ουσία

Ο Σύλλογος Νεανικής Δημοσιογραφίας «Τύπος και Ουσία» ιδρύθηκε τον Μάρτιο του 2012, στη μνήμη του δημοσιογράφου Λευτέρη Δασκαλάκη, του οποίου και το όνομα φέρει. Κύριος σκοπός του ήταν εξ αρχής η προώθηση της ιδέας του μαθητικού εντύπου ως μέσου έκφρασης της νεολαίας και η ανάδειξή του ως κύριου εκπαιδευτικού εργαλείου για τα σχολεία. Διαχρονικά, διαπιστώνουμε ότι αποτελεί έναν μοναδικό χώρο καταγραφής των μαθητικών απόψεων και αποτύπωσης της μαθητικής δημιουργίας στο πεδίο του δημόσιου λόγου και της δημόσιας επικοινωνίας. Κεντρική δράση του αποτέλεσε η υλοποίηση του Διαγωνισμού Δημοσιογραφικών Δεξιοτήτων σε συνεργασία με τους Συλλόγους Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τις Ε.Λ.Μ.Ε. της Κρήτης.



του Γιώργου Δασκαλάκη*

Μία σχετική επιστολή στην αρχή κάθε σχολικού έτους ενημερώνει τους εκπαιδευτικούς των σχολείων και καλεί τους μαθητές Δημοτικών, Γυμνασίων και Λυκείων να αποστείλουν τις εργασίες τους, οι οποίες στη συνέχεια αξιολογούνται και επιβραβεύονται.

Οι κατηγορίες του Διαγωνισμού είναι:

α. Εντύπου, β. Ρεπορτάζ-φωτορεπορτάζ, γ. Συνέντευξης δ. Άρθρου, ε. Σκίτσου-γελοιογραφίας

Από το 2012 έως το 2014 ο διαγωνισμός διεξαγόταν στα σχολεία του νομού Ηρακλείου και από το σχολικό έτος 2014-2015 επεκτάθηκε και στους τέσσερις νομούς της Κρήτης.

Επικεφαλής της Κριτικής Επιτροπής είναι ο πανεπιστημιακός, φιλόλογος-ιστορικός Αντώνης Σανουδάκης και σταθερά μέλη της, η δημοσιογράφος Ελένη Βακεθιανάκη, ο δάσκαλος – ιστορικός ερευνητής Γιώργος Πιτσιτάκης και ο γράφων, ως εκπρόσωπος του Συλλόγου. Η Επιτροπή πλαισιώνεται κάθε χρόνο και από άλλα πρόσωπα, των οποίων η παρουσία συνδέεται με τη μαθητική δημοσιογραφία ή την ευρύτερη πνευματική κίνηση της Κρήτης.

Οι εκδηλώσεις παρουσίασης – βράβευσης των μαθητικών εργασιών χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερη πρωτοτυπία και έναν πρωτόγνωρο ενθουσιασμό των μαθητών, αποτέλεσμα της συνάντησης με τους συμμαθητές τους από άλλα σχολεία και κυρίως από τη δυνατότητα που τους δίνεται να επικοινωνήσουν με τις δημιουργίες τους πέρα από τον στενό χώρο του σχολείου.

Αποτέλεσμα αυτής της επτάχρονης σχέσης του Συλλόγου με τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές της Κρήτης, είναι και το έντυπο που κρατάτε σήμερα στα χέρια σας: «Τα Κρητικόπουλα», αναβιώνουν – στον πληθυντικό αριθμό – το πρώτο διασχολικό έντυπο της Κρήτης, που εκδόθηκε σε έξι τεύχη κατά το σχολικό έτος 1935-36, και του οποίου η έκδοση διακόπηκε λόγω της δικτατορίας του Μεταξά.

Αισιοδοξούμε η έκδοση αυτή να πραγματοποιείται σε ετήσια βάση και να αποτελέσει έναν σταθερό έντυπο χώρο ανάδειξης της μαθητικής δημοσιογραφίας, όχι μόνο στην Κρήτη, αλλά να αποτελέσει παράδειγμα και για άλλες γεωγραφικές ενότητες της Ελλάδας.

Βασικοί στόχοι του Συλλόγου είναι:

1. Η δημιουργία ενός δικτυακού χώρου που θα φιλοξενεί την ιστορία και την ετήσια παραγωγή της μαθητικής δημιουργίας στο σύνολό της, ανά νομό και ανά σχολική χρονιά.

2. Η ίδρυση ενός Κέντρου Νεανικής Δημοσιογραφίας, όπου θα εκτίθενται τα έντυπα και θα πραγματοποιούνται εργαστήρια δημόσιου λόγου και γραφής για τους μαθητές.

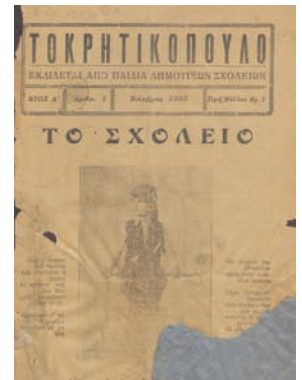
Οι προσπάθειες της μαθητικής έκφρασης υποστηρίζονται και από την εκπομπή «Έκτη Βάρδια», που μεταδίδεται από τον ραδιοφωνικό σταθμό «Κόκκινο Κρήτης 88.4 FM» του Ηρακλείου, κάθε Τρίτη από τις 9 μ.μ. έως τις 10 μ.μ. και διαδικτυακά από το www.inotos.gr

Ευχαριστώ τον Δημήτρη Σπύρου, που με τον «Ψύλλο» του έδωσε στην προσπάθεια αυτή την αρχική ταχύτητα που χρειαζόταν για να πάρει μπροστά.

Κυρίως, όμως, ευχαριστώ τους δεκάδες εκπαιδευτικούς που, μέσα στα σχολεία τους, υπερασπίζονται τα όνειρα, τα ιδανικά και την ανάγκη των μαθητών τους για δημιουργική έκφραση.

Φίλοι αναγνώστες, καλή περιήγηση στο «απέραντο γαλάζιο» της μαθητικής δημοσιογραφίας της Κρήτης...

* Ο Γιώργος Δασκαλάκης είναι εκπαιδευτικός, πρόεδρος του Συλλόγου Νεανικής Δημοσιογραφίας «Τύπος και Ουσία»



Τεύχος 1 | Νοέμβριος 2018
Τα Κρητικόπουλα

Έκδοση του Συλλόγου Νεανικής Δημοσιογραφίας «Τύπος και Ουσία»

Επιλογή-επιμέλεια κειμένων: Μάριος Διονέλλης
Σχέδιο εξωφύλλου: Μιχάλης Κουντούρης
Σχεδιασμός-εκτύπωση: ΓΡΑΦΟΤΕΧΝΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.Ε.



Σύλλογος Νεανικής Δημοσιογραφίας «Τύπος και Ουσία»

Youth Journalism Association
"Press: Form And Substance"

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ:

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ:



ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.Ε.
ΓΡΑΦΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ-ΕΚΔΟΣΕΙΣ
e-mail: info@grafotekniki.gr, www.grafotekniki.gr



ΠΡΟΘΕΜΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ www.rethnea.gr
Στην υπηρεσία του Ρεθμού και της Δημοκρατίας



«Εκδοτικός οίκος» εντός σχολείου

Η ΞΕΧΩΡΙΣΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΠΛΑΤΑΝΙΑ

Πρωτοπόρα για την Κρήτη και όλη την Ελλάδα είναι η εκδοτική δραστηριότητα του Γυμνασίου Πλατανιά Χανίων, καθώς τα παιδιά και οι καθηγητές τους, μέσα σε λίγα χρόνια, έχουν προχωρήσει πολύ πιο πέρα από την απλή έκδοση μαθητικής εφημερίδας.

Με την εμπνευσμένη καθοδήγηση τριών καθηγητών, της Λίνας Τρουλινού, της Μαρίας Μαγουλά και του Βασίλη Παπαστάμου, στο σχολείο λειτουργεί ένας μικρός «εκδοτικός οίκος» ο οποίος έχει δώσει ζωή σε λογοτεχνικά κείμενα και ιστορικές έρευνες των ίδιων των παιδιών.

Αλλιώςτική Σκέψη

Δέκα μαθητές και μαθήτριες διαλέγουν μόνοι και παρουσιάζουν έναν ή μία από εκείνους που πιστεύουν πως άλλαξαν τον κόσμο. Η Κάθριν Τζόνσον, Αφρο-αμερικανή γυναίκα φυσικός και μαθηματικός στη NASA, ο Νικόλα Τέσλα, Ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ, η Μαλάλα Γιουσαφζάι Blogger, συγγραφέας και υπερασπιστής του δικαιώματος των γυναικών στην εκπαίδευση, ο δημιουργός του Ιντερνετ σερ Τίμοθι Τζον «Τιμ» Μπέρνερς-Λι, ο «πατέρας της ψυχολογίας» Σίγκμουντ Φρόυντ, ο Μπομπ Ντύλαν και ο Τζον Λένον, ο ιδρυτής του facebook Μαρκ Ζούκερμπεργκ, ο Άλμπερτ Αϊνστάιν, ο Πάμπλο Πικάσο, οι πρωτοπόροι της αεροπορίας Αδελφοί Ράιτ παρουσιάστηκαν σε μια καλαίσθητη έκδοση το σχολικό έτος 2016-17.

Κώστας Χιωτάκης

Έκδοση 24 σελίδων, τον Μάιο του 2017, αφιερωμένη στον Χανιώτη γιατρό και λογοτέχνη Κώστα Χιωτάκη, που το 1941 βρέθηκε στην πρώτη γραμμή του Μετώπου, ενώ πήρε μέρος στη Μάχη της Κρήτης όντας ο μόνος γιατρός που έμεινε στο Στρατιωτικό Νοσοκομείο Χανίων κοντά στους βαριά τραυματισμένους και αρρώστους τις μέρες της πτώσης των αλεξιπτωτιστών και εκεί πάνω στην εκτέλεση του καθήκοντος πιάστηκε αιχμάλωτος από τους Γερμανούς. Αργότερα μέλος του ΚΚΕ και της ΕΔΑ, είχε γράψει δεκατέσσερα λογοτεχνικά βιβλία με θέμα την κοινωνική δικαιοσύνη και τα δεινά του πολέμου, βασισμένα κυρίως σε προσωπικές του μαρτυρίες ενώ βραβεύτηκε σε 9 πανελλαδικούς λογοτεχνικούς διαγωνισμούς.

Αρχαία Ιστορία και δημιουργική γραφή

Οι μαθητές της Α΄ τάξης του Γυμνασίου Πλατανιά (σχολικό έτος 2014-15) αφού συγκέντρωσαν πληροφορίες για την Αρχαία Ιστορία (Περσικοί πόλεμοι, Πελοποννησιακός πόλεμος, Μινωικός πολιτισμός, Μυκηναϊκός πολιτισμός, Μέγας Αλέξανδρος κ.ά.) δημιούργησαν κείμενο (διήγημα, παραμύθι) και ζωγράρισαν εμπνεόμενοι από τα συγκεκριμένα ιστορικά γεγονότα ή την ανάπτυξη πολιτισμών.

INFO: Δείτε αναλυτικά τις εκδόσεις του σχολείου στη διεύθυνση: <http://www.gymnasioplatania.gr>

Μικροί βιοπαλαιστές

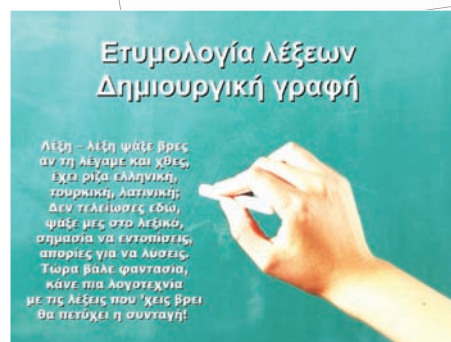
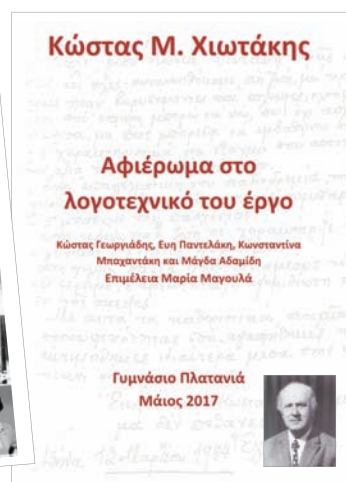
Τα παιδιά της Α΄ τάξης διαβάζουν για τα ταλαιπωρημένα παιδιά της κλασικής λογοτεχνίας. Για τον μικρό Βάνκα, το Ξανθό παιδί και το παιδί με τα σπέρτα, ήρωες του Τσέχωφ, του Τέλλου Αγρα και του Νικηφόρου Βρεττάκου. Στη συνέχεια, φτιάχνουν και εκδίδουν δικά τους ποιήματα για τη σκληρότητα της κοινωνίας και την ανάγκη των φτωχών παιδιών για αγάπη και φροντίδα. (Σχολικό έτος 2014-15).

Του δάσους και της θάλασσας

Δεκαπέντε παιδιά της Α΄ τάξης, δεκαπέντε δικά τους διηγήματα φυσιολατρικής θεματολογίας. Οι μαθητές μπήκαν στην περιπέτεια της λογοτεχνίας μέσα από το μονοπάτι της οικολογικής ευαισθητοποίησης. Πρωταγωνιστές είναι ζώα του δάσους και της θάλασσας, που μάχονται, μάταια μερικές φορές, να συνεχίσουν την ύπαρξή τους.

Ετυμολογία και δημιουργική γραφή

Στο πλαίσιο των μαθημάτων της Νεοελληνικής Γλώσσας και Νεοελληνικής Λογοτεχνίας οι μαθητές της Β΄ τάξης του Γυμνασίου Πλατανιά ανέλαβαν να εντοπίσουν την ετυμολογία συγκεκριμένων λέξεων. Κατόπιν, δημιούργησαν δικά τους κείμενα χρησιμοποιώντας αυτές τις λέξεις (τουλάχιστον μια φορά). Είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν κείμενο διαφορετικού είδους (διήγημα, παραμύθι, επιστολή). Παράλληλα εντόπισαν εικόνες σχετικές με τις λέξεις που τους δόθηκαν ή με την υπόθεση του κειμένου που έγραψαν ενώ ανέλαβαν να ζωγραφίσουν σχετικά με το θέμα του κειμένου. (Σχολικό έτος 2015-16).



Η βιομηχανική κληρονομιά του Ηρακλείου

από την Περιβαλλοντική Ομάδα του 6ου Επα.Λ. Ηρακλείου

Αναλυτική καταγραφή των βιομηχανικών κτιρίων του Ηρακλείου περιέλαβε η πρωτότυπη εργασία της Περιβαλλοντικής Ομάδας 6ου ΕΠΑΛ Ηρακλείου τη σχολική χρονιά 2015-2016.

Για πρώτη φορά καταγράφηκαν σε μία έκδοση συνολικά τα σημαντικότερα βιομηχανικά κτίρια της πόλης, με επισκέψεις – αυτοψίες της ομάδας στους χώρους των κτιρίων και με τους μαθητές να αναζητούν πληροφορίες από τις πηγές, τόσο χειρόγραφες, όσο και ηλεκτρονικά στο Διαδίκτυο ενώ αξιοποιήθηκε και η βιβλιοθήκη του σχολείου. Κατόπιν έγινε επεξεργασία των πληροφοριών και επιλέχθηκαν τα κτίρια ή μνημεία που ήταν ενδιαφέροντα για την εργασία: το Εργοστάσιο Αθηνά, οι αλευρόμυλοι Καστρινάκη, το Εργοστάσιο Ηλεκτρικής, τα Βαρελάδικα, το Καπνοκοπήριο, τα Σταφιδεργοστάσια, τα Παγοποιεία, τα Ταμπακαριά και τα Νεώρια – Αλαταποθήκες.

Η ομάδα των παιδιών εργάστηκε εντατικά επί μήνες, με τακτικές εβδομαδιαίες συναντήσεις και η έκδοση που επιμελήθηκαν αποτελεί πλέον μία από τις πηγές για την ιστορία της πόλης του Ηρακλείου. Παρουσιάζονται εδώ ενδεικτικά αποσπάσματα της εργασίας τους.



Εργοστάσιο Ηλεκτρικής

Το κτίριο βρισκόταν στο βορειοδυτικό άκρο της παλιάς πόλης του Ηρακλείου, κατασκευασμένο πάνω στο παράκτιο Ενετικό τείχος, στον κόλπο του Δερματά. Κτίστηκε το 1918 από την Γαλλική κατασκευαστική εταιρεία MAC ALPIN, για να εξυπηρετήσει τις ανάγκες παραγωγής και τροφοδοσίας ηλεκτρικού ρεύματος της Κρήτης.

Η παλιά Ηλεκτρική (βλ. φωτο πάνω δεξιά) δεν υπάρχει πια.

Αν και είχε κηρυχθεί διατηρητέο, το κεντρικό κτίριο κατεδαφίστηκε και τη θέση του πήρε ένα νέο, αυτό που στεγάζει σήμερα το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας. Μοναδικό απομεινάρει που θυμίζει το πρώτο ηλεκτρικό εργοστάσιο της πόλης, η νότια πρόσοψή του.



Εργοστάσιο «Αθηνά»

Το κτιριακό συγκρότημα του εργοστασίου, ιδιοκτησίας "ΑΘΗΝΑ ΑΒΕΕ" βρίσκεται ανατολικά της εντός τειχών πόλης του Ηρακλείου, στην περιοχή του Ανατολικού Πολεοδομικού Κέντρου.

Λειτουργησε ως σαπωνοποιείο – πυρηνελαιουργείο, ιδιοκτησίας της οικογένειας Αλεπουδέλη (σ.σ. της οικογένειας του Οδυσσέα Ελύτη) και αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα βιομηχανικού κτηρίου, τόσο ως προς τη μορφολογία, που είναι λιτή, όσο και στις κατασκευαστικές λεπτομέρειες.

Χαρακτηριστικό του συγκροτήματος είναι η «προσθητική» διάρθρωση των χώρων της μονάδας γύρω από την κεντρική αυλή, βασικό στοιχείο των συνεχώς εξελισσόμενων παραγωγικών μονάδων, αφού η διαδικασία παραγωγής αναπτυσσόταν σε πολλούς άξονες.



Ταμπακαριά

Η λέξη είναι τουρκική και σημαίνει *βυρσοδεψεία*. *Βυρσοδέψης* λέγεται ο τεχνίτης που κατεργάζεται τα δέρματα.

(Οι λέξεις είναι σύνθετες: *βύρσα* = δέρμα, και *δέψη* = κατεργασία).

Τα βιοτεχνικά αυτά εργαστήρια άρχιζαν από την οδό Κισσάμου, πίσω από το σταφιδεργοστάσιο των Αφών Κωνσταντινίδη, κι έφθαναν ως την οδό Μελησιωνών, το εργοστάσιο Τζωρτζάκη, την οδό Δαμβέργηδων και πολλά άλλα σημεία της Ξύλινης Ντάμπιας.

Σ' αυτά τα εργαστήρια, την επεξεργασία των φρέσκων δερμάτων (αιγοπροβάτων και βοδιών) αναλάμβαναν ειδικευμένοι εργάτες, οι *ταμπάκηδες*.



Βαρελάδικα

Τα βαρελάδικα μαρτυρούνται ως περιοχή του Χάνδακα από την εποχή της Τουρκοκρατίας. Κάποια από αυτά παρέμειναν σε λειτουργία περίπου ως τα τέλη της δεκαετίας του 1960. Βρίσκονταν στη σημερινή οδό Λοχ. Μαρινέλλη, πίσω από το ιερό του Αγίου Δημητρίου, και απλώνονταν μέχρι σχεδόν τη συμβολή του δρόμου αυτού με τη σημερινή οδό Μητσστάκη.

Τα βαρέλια προορίζονταν κυρίως για την εξαγωγή κίτρων, το εμπόριο των οποίων άνθιζε μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1930.



Στην έκδοση αναφέρονται και σημαντικά βιομηχανικά κτίρια που έχουν πλέον κατεδαφιστεί, όπως το *Σαπωνοποιείο* στην οδό Σοφ. Βενιζέλου, παρά το γεγονός ότι ήταν ένα από τα 400 περίπου αξιόλογα κτίρια που είχαν καταγραφεί από τη μελέτη της παλιάς πόλης.

Αλλά και το *Μαρμαράδικο* της οδού Ικάρου, από το οποίο παραμένει περίπου το ένα τρίτο του κτίσματος, στο οποίο αντιστοιχούν οι τρεις φεγγίτες που διακρίνονται στο ανατολικότερο τμήμα.

Στη θέση του υπόλοιπου, εκτείνεται ο χώρος στάθμευσης παρακείμενου κέντρου διασκέδασης.

Νεώρια | Αλαταποθήκες

Οι Ενετοί κατασκεύασαν συνολικά 19 νεώρια, σε διαφορετικές χρονικές περιόδους. Η λέξη, που είναι αρχαία ελληνική (από το ναος = πλοίο), σημαίνει τον ναύσταθμο ή και τον χώρο επισκευής/συντήρησης πλοίων.

Τα νεώρια αυτά, υπήρξαν ένα μεγαλεπήβολο τεχνικό έργο, η κατασκευή του οποίου πραγματοποιήθηκε από τον 15ο έως τον 17ο αι., σε τρία οικοδομικά συγκροτήματα: τα Arsenali Antichi, Arsenali Vecchi & Arsenali Nuovi.

Μεταξύ τους επικοινωνούσαν με τοξωτά ανοίγματα και έκλειναν με θυρόφυλλα από καδρόνια, που τοποθετούνταν με ενδιάμεσα, μεταξύ τους, κενά.

Δίπλα στα Arsenali Nuovi υπήρχε αποθήκη αλατιού και μια μεγάλη δεξαμενή νερού χωρητικότητας 20.000 βαρελιών, που χρησιμοποιείται μέχρι και σήμερα για το πότισμα του πρασίνου του λιμανιού (70.000 lt/Μέρα).



INFO: Συμμετείχαν οι μαθητές της Α΄ τάξης: Κωνσταντίνος Αντωνακάκης, Γεράσιμος Δασκαλάκης, Γιώργος Καλογεράκης, Παναγιώτης Καραβελάκης, Ελευθέριος Κυπραίος, Γιώργος Μαγουλάκης, Ιωάννης – Ελευθέριος Μονιάκης, Ρεντόν Ντερβίσι, Βαρθής Νικολιδάκης, Ευάγγελος Σηφάκης. Συντόνισαν οι καθηγητές: Κωνσταντίνος Καγιαλής καθ. Γεωπονίας, Νίκος Σταματάκης καθ. Θεολόγος, Φαίδων Παναγιωτάκης καθ. Φυσικής Αγωγής και Αφροδίτη Μιχαηλίδη καθ. Πληροφορικής.




ΚΡΗΤΗΣ Α.Ε.Ε.
ΓΡΑΦΟΤΕΧΝΙΚΗ
ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ-ΕΚΔΟΣΕΙΣ
3ο χιλ. Εθν. οδού Ρεθύμνου-Χανίων,
Τηλ.: 2831022223, Fax: 2831052519
www.grafotekniki.gr email: info@grafotekniki.gr

Οι «διαφορετικές» συμμαθήτριες

Η ΝΤΑΝΙΑ, Η ΝΕΣΡΙΝ
ΚΑΙ Η ΧΑΝΙΝ ΔΙΝΟΥΝ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΥΣ
ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΤΟΥΣ

από το 5ο Γυμνάσιο Χανίων

Το 2014 μια μεγάλη ομάδα προσφύγων διασώθηκε στα ανοιχτά των Χανίων όταν το πλοίο που τους μετέφερε στην Ιταλία έμεινε ακυβέρνητο. Οι 155 πρόσφυγες, μεταξύ των οποίων και αρκετά παιδιά, φιλοξενήθηκαν σε ξενοδοχείο της Νέας Χώρας Χανίων.

Το επόμενο σχολικό έτος (2015-2016), οι μαθητές του 5ου Γυμνασίου Χανίων απέκτησαν τρεις «διαφορετικές» συμμαθήτριες, την Ντάνια, τη Νεσρίν και η Χανίν, από τις οποίες ζήτησαν να τους πουν την ιστορία τους, ώστε να καταγραφεί στην ηλεκτρονική εφημερίδα του σχολείου, «Λόγια του Θρανίου».

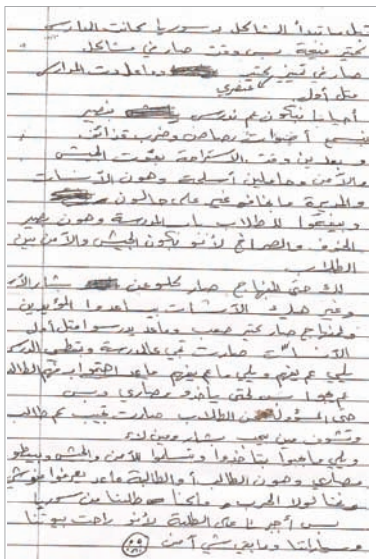
Η Νεσρίν εξιστόρησε τα γεγονότα και ανέλαβε να γράψει την ιστορία τους σε μερικές σελίδες που μεταφράστηκαν και δημοσιεύτηκαν στη σχολική εφημερίδα. Οι... ρεπόρτερ μάλιστα οργάνωσαν και μια συνάντηση στο σχολείο με τις οικογένειες των τριών κοριτσιών ενώ στη συνέχεια ζήτησαν από τους συμμαθητές τους να καταγράψουν τις δικές τους εντυπώσεις:

Το κείμενο της Νεσρίν...

«Αν δεν υπήρχε πόλεμος, δεν θα είχαμε φύγει από τη Συρία. Εμείς υποχρεωθήκαμε να φύγουμε, επειδή τα σπίτια μας και τα αυτοκίνητά μας καταστράφηκαν. Όταν αποφασίσαμε ότι θα πάμε στην Ιταλία, δεν μπορούσαμε να κοιμηθούμε από την αγωνία. Όταν ήρθε η ώρα να φύγουμε, ανεβήκαμε στα λεωφορεία, πήραμε βαλίτσες, βάλαμε σωσίβια, αλλά το ταξίδι αναβλήθηκε για μια μέρα.

Μετά περιμέναμε και αφού μας πήρε τηλέφωνο ο λαθρέμπορος, μπήκαμε στα λεωφορεία. Φτάσαμε σε μια παράγκα στην παραλία, μετά φέρανε μικρές βάρκες για να μας μεταφέρουν σε ένα μεγαλύτερο πλοίο. Κάθε βάρκα χωρούσε 10 άτομα. Έπρεπε να κάνουμε ησυχία και να μη μιλάμε, γιατί φοβόμασταν την αστυνομία. Έγιναν πράγματα που δεν θα ξεχάσουμε ποτέ...

Ανεβήκαμε κι εμείς στη μικρή βάρκα, όταν φτάσαμε στο πλοίο, είχαμε βραχεί, ήμασταν κουρασμένοι και νυσταγμένοι. Αυτή ήταν η πρώτη βραδιά στη θάλασσα. Την άλλη μέρα, ξυπνήσαμε το πρωί ζαλισμένοι και δεν μπορούσαμε να φάμε τίποτα, πάρα μόνο λεμόνια και πορτοκάλια. Είχαμε φέρει φαγητά μαζί μας για να τα φάμε, αλλά πέντε μέρες τρώγαμε μόνο λεμόνια και πορτοκάλια για να μην κάνουμε εμετό. Την τρίτη μέρα χάλασε ο καιρός και ξεκίνησε αέρας και κύματα. Τα κύματα ήταν πιο ψηλά από το καράβι και οι λαθρέμποροι μας είπαν ότι θα μας φέρουν πιο μεγάλο καράβι. Ο αέρας μας πήγαινε δεξιά και αριστερά και νιώθαμε τον χρόνο να περνάει αργά...



Μετά, ήρθε πραγματικά ένα πιο μεγάλο καράβι, που ήταν όμως πολύ παλιό. Από τον αέρα φεύγανε τα παράθυρα και το καράβι γέμιζε νερά. Οι γυναίκες και τα παιδιά κλαίγανε και παραλίγο να βουλιάξουμε. Μετά μας είπαν

ότι θα πάρουν τηλέφωνο στον ιταλικό Ερυθρό Σταυρό. Ο λαθρέμπορος μας είπε ότι σε δυο ώρες θα ερχόταν ιταλική βοήθεια.

Ήρθε το ιταλικό καράβι κι άρχισε να κάνει κύκλους γύρω μας. Δύο άνδρες έπεσαν στο νερό για να δέσουν τα καράβια και στο τέλος ο ένας πέθανε... Μετά, άρχισαν τα δυο καράβια από τον αέρα να συγκρούονται. Το καραβάκι που ήμασταν μέσα χάλασε κι έμεινε χωρίς ρεύμα. Μείναμε έτσι μέχρι το πρωί, που θα μας έβαζαν στο άλλο καράβι. Όταν μπήκαμε στο άλλο καράβι, δεν είχαμε νερό, οπότε αναγκαστήκαμε να πιούμε από το νερό της μηχανής...»

...και οι εντυπώσεις μετά τη συνάντηση στην τάξη

Όταν άκουσα την αφήγηση της Νεσρίν ένιωσα κάτι περίεργο, σαν φόβο και στεναχώρια μαζί. Σκεφτόμουν πως αν ήμουν στη θέση της δύσκολα θα άντεχα να ζήσω...

Μας είπε ότι όταν ήταν ακόμα στην πατρίδα της και βρισκόταν στο σχολείο, είχε πάει στην τουαλέτα με την κολλητή της και τότε έριξαν μια βόμβα. Το αποτέλεσμα; Σκοτώθηκε μπροστά της η αγαπημένη της φίλη. Δε θα ήθελα με τίποτα να είμαι στη θέση τους.

Σκέφτομαι πως ό,τι και να παθαίνουν κι αν περνάνε δεν τους αξίζει, δεν είναι δίκαιο.

Μαριλένα Ηλιάκη

Αυτά που ακούσαμε είναι σαν αυτά που βλέπουμε στην τηλεόραση και δεν τα πιστεύουμε, όμως όλα αυτά είναι αλήθεια. Οι άνθρωποι εκεί ζουν κάτω από αντίξοες συνθήκες ενώ εμείς γελάμε, παίζουμε και διασκεδάζουμε. Η ζωή τους έγινε άθλια εξαιτίας του πολέμου χωρίς οι ίδιοι να φταίνε. Ήταν μια ιστορία από έναν άνθρωπο στην ίδια ηλικία με μένα, που έχει ζήσει την εμπειρία ενός πολέμου, αλλά και πάλι χαμογελάει.

Γιάννης Καλογεράκης

Όταν άκουσα όλα αυτά που πέρασε η Νεσρίν, μου φάνηκαν απίθανα. Το πρώτο πράγμα που σκέφτηκα ήταν ότι εμείς γκρινιάζουμε για το πιο ασήμαντο πράγμα, ενώ εκείνοι προσπαθούν να ζήσουν και να ξεφύγουν από τον πόλεμο! Θεωρώ άδικο το ότι εμείς έχουμε ό,τι θέλουμε, ενώ αυτοί τίποτα.

Τελικά δεν πρέπει να σκεφτόμαστε μόνο τον εαυτό μας!

Χριστίνα Καπουράνη



INFO: «Λόγια του Θρανίου» - Ηλεκτρονική έκδοση του 5ου Γυμνασίου Χανίων | Σχολικό έτος: 2015-2016 | Τις συνεντεύξεις πήραν οι μαθητές: Νίκος Χειλαδάκης, Κατερίνα Τζατζιμάκη, Δήμητρα Καρακωνσταντάκη, Μαριαρένα Μαστορακάκη, Λίνα Σημαντηράκη, Μαριάννα Αλιφιεροπούλου, Λυδία Χρυσόχου. Στη μετάφραση βοήθησε ο κ. Χουσσάμ Γιουσέφ. Υπεύθυνες καθηγήτριες: Βάσω Πατινωτάκη, Μαρία Κατσαρού.

Οι δυο Βαγγελιές

ΒΑΓΓΕΛΙΩ ΦΩΤΙΑΔΟΥ
ΒΑΓΓΕΛΙΩ ΑΡΜΕΝΑΚΗ
20χρονες ηρωίδες
ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ

από το Πειραματικό Λύκειο Ηρακλείου



Την ιστορία δύο κοριτσιών από την περίοδο του Εμφυλίου πολέμου στην Κρήτη κατέγραψαν τα παιδιά του Πειραματικού Λυκείου Ηρακλείου στο πλαίσιο της σχολικής τους έκδοσης τη σχολική χρονιά 2012-2013. Με πρωτογενείς συνεντεύξεις, με ενδελεχή αναζήτηση των πηγών και με δημοσιογραφική ροή στην παρουσίαση, η εργασία των παιδιών του Πειραματικού αποτελεί ακόμα και σήμερα μία από τις πιο περιεκτικές πηγές για τις δύο, περίπου συνομιλήκες τους, εκτελεσθείσες αγωνίστριες.

Για την καταγραφή της ιστορίας τους τα παιδιά του Πειραματικού Λυκείου Ηρακλείου πήραν συνεντεύξεις από τον καθηγητή Ιστορίας Γιώργο Μαργαρίτη, από τον επιμελητή του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης Κώστα Μαμαλάκη και από τους παλαίμαχους αγωνιστές της ΕΠΟΝ Γιώργη Κλάδο († 2017) και Δέσποινα Σκαλοχωρίτου.

Τα δύο κορίτσια εκτελέστηκαν στις 5 Ιουνίου 1948, καταδικασμένες από έκτακτο στρατοδικείο, καθώς «εξέδιδον και εκυκλοφόρουσαν λαθραίως πολυγραφημένη κομμουνιστική εφημερίδα», την «Ελευθερη Κρήτη». Είχαν συλληφθεί περίπου τρεις μήνες πριν και θεωρήθηκαν μέλη «κομμουνιστικής σπείρας», ενώ από τη σύλληψη μέχρι την εκτέλεσή τους μεσολάβησε ο δολοφονία του υπουργού Δικαιοσύνης Χρήστου Λαδά, που φούντωσε το αντικομμουνιστικό μένος σε όλη τη χώρα.

Οι εκκλήσεις διαφόρων φορέων από το Ηράκλειο δεν στάθηκαν ικανές να αποτρέψουν την εκτέλεση των δύο κοριτσιών. Περίπου 150 κομμουνιστές σε όλη τη χώρα οδηγήθηκαν στο απόσπασμα, την περίοδο εκείνη.

Ακολουθούν αποσπάσματα της εργασίας.

Μέχρι το 1947 ο εμφύλιος δεν είχε φτάσει στην Κρήτη. Υπήρχαν βέβαια φυγόδοκοι αντιστασιακοί στα βουνά και παρακρατικοί στις πόλεις ή τα χωριά. Οι εφημερίδες της εποχής καταγράφουν τη διάλυση εαμικών συγκεντρώσεων, τις συλλήψεις και τις δικαστικές διώξεις, ενώ από τα μέσα του 1946 είχαν αρχίσει σποραδικές δολοφονίες στελεχών της Αριστεράς, με πρώτο θύμα το Ρούσο Τσιγκουνάκη.

Στις 22 Απριλίου 1947 πραγματοποιήθηκε στα Χανιά σύλληψη όλων σχεδόν των ΕΑΜιτών του νομού και άμεση εκτόπισή τους σε ξερονήσια. Μέσα σε αυτό το κλίμα, αφενός της εμφύλιας διαμάχης, αφετέρου της αλληλεγγύης και αλληλοβοήθειας, οι δυο κοπέλες δρούσαν, η καθεμιά ανάλογα με τις ιδιαίτερες κλίσεις και δυνατότητές της.

Η Βαγγελιώ (Ευαγγελία) Φωτιάδη γεννήθηκε τον Αύγουστο του 1925 στο Ηράκλειο. Ήταν Ηπειρωτικής καταγωγής από την πλευρά του πατέρα της, ορφανή από μητέρα. Είχε τρία αδέρφια, τον Χρήστο, τον Φάνη και τον Νίκο, ενώ η οικογένεια είχε χάσει ήδη τον Γιάννη. «Ήταν κοντή στο ανάστημα, ανοιχτόχρωμη με κοντά καστανά μαλλιά και πλατύ χαμόγελο, πολύ όμορφη και πάντα γελαστή».

Ο πατέρας της, Βάγιας, είχε φούρνο γνωστό στην ευρύτερη γειτονιά, στην οδό Αγιοστεφανιτών, όπου ζύμωναν ψωμί, αλλά κύρια παραγωγή τους ήταν το παξιμάδι.

Ο φούρνος αυτός ήταν η μόνη πηγή εσόδων της οικογένειας, συγχρόνως όμως προσέφερε θαλπωρή και φιλοξενία σε φτωχά παιδιά, σε γυφτάκια της γειτονιάς και σε «ανθρώπινα, θαλασσοβασανισμένα κορμιά, που δεν είχαν μοίρα, οικογένεια και σπίτι». Δεκάδες παιδιά έτρωγαν ό,τι έβρισκαν στο φούρνο και κοιμόντουσαν δίπλα στη φωτιά. [...] «Ο ίδιος αυτός χώρος, του φούρνου, προσφερόταν κι ως τόπος συνάντησης μελών της ΕΠΟΝ με νέους ανθρώπους, που σταδιακά εντάσσονταν στην οργάνωση».

Σε αυτόν τον φούρνο μεγάλωσε η Βαγγελιώ Φωτιάδη, που, από μικρή ηλικία διψούσε για μάθηση και προσπαθούσε να αποκτήσει όσο το δυνατόν περισσότερες γνώσεις.

Με τη Βαγγελιώ Αρμενάκη είχε ήδη συνδεθεί πριν ενταχθούν και οι δύο στην ΕΠΟΝ. Μάλιστα, «το πιθανότερο είναι, ότι η Β.Φ. προέτρεψε τη Β.Α. να γίνει και αυτή μέλος της ΕΠΟΝ, λόγω του ισχυρού φιλικού τους δεσμού».

Πρωτοσέλιδο της εφημερίδας "Ελευθερη Κρήτη" (φ. 6.12.1944), την οποία εξέδιδε η Νομαρχιακή Επιτροπή Ηρακλείου του Ε.Α.Μ. Η κατοχή αντιτύπων της στα σπίτια τους, κόστισε στα δυο κορίτσια τη σύλληψη, θανατική καταδίκη και εκτέλεσή τους το καλοκαίρι του 1948.

ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΡΗΤΗ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟΥ ΜΕΤΩΠΟΥ (Ε.Α.Μ.)

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΟΡΕΪΗ 11 ΔΡΟΜ. ΤΗΛ. 4240 - ΤΙΜΗ ΦΥΛ. 0,25 Λ. - ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΕΙΞΗΣ: ΧΡΟΝΟΣ ΠΡΩΤΟΣ - ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ - ΔΡ. ΦΥΛ. 6

**«Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ
ΓΙΑ ΣΑΡΩΣΕΙ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΕΜΦΥΛΙΟΥ
ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΘΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΗ ΜΙΑ
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΘΝ. ΕΝΟΤΗΤΑΣ»**

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΣΥΝΔ. ΧΕΥΓΟΥ

«Ο σπουδ. Σάββας ο άνθρωπος που δημοκρατικώς προέβλεπε στο Ίνσταβουλ τονίζοντας ότι μετά την πτώση των κομμουνιστών η Κρήνη θα είναι η καλύτερη μελέτη της Κελευθέρης Κρήτης...»

ΤΕΤΑΡΤΗ
6
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ
1944

**ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ Ν. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ**

Χρόνις από τον πόλεμο από τον...»

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΔΟΛΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Οι οργανωμένοι...»

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

«Ημετέραν...»



Η ΕΡΕΥΝΑ: Μέλη της μαθητικής ερευνητικής ομάδας, επί το έργον στα αρχεία της Βικελαίας βιβλιοθήκης Ηρακλείου.

Η **Βαγγελιώ (Ευαγγελία) Αρμενάκη** είχε γεννηθεί στις 23 Φεβρουαρίου 1926 στο Ηράκλειο. Ήταν μια ψηλή και λιγνή κοπέλα με μαύρα μαλλιά και μάτια. Η μητέρα της λεγόταν Λευκοθέα και ο πατέρας της Νίκος, με καταγωγή από τα Χανιά, από τον οποίο έμειναν νωρίς ορφανά, αυτή και τα δυο αδέρφια της, ο μεγαλύτερος αδερφός της Γιάννης και η μικρότερη αδερφή της Πόπη.

Η οικογένεια Αρμενάκη είχε το σπίτι της απέναντι από τον Άγιο Μηνά και υποδηματοποιείο στην Πλατιά Στράτα, το οποίο, μετά τον θάνατο του πατέρα, ανέλαβε η μητέρα της. Η οικονομική τους κατάσταση φαίνεται να ήταν αρκετά καλή. [...]

Οι δύο κοπέλες ήταν συνδεδεμένες με πολύ ισχυρή φιλία, η οποία κράτησε μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής τους. Ήταν τόσο όμοιες αλλά και τόσο διαφορετικές, «τόσο αγαπημένες σαν αδελφές, γι αυτό και λίγο πριν την εκτέλεση αγκαλιάστηκαν». Ήταν ατρόμητες, έκαναν αδιάκοπη πάλη για τα ιδανικά της οργάνωσης, η μια με αγωνιστικό πάθος, η άλλη με ήρεμο πείσμα και έπεσαν περήφανες.

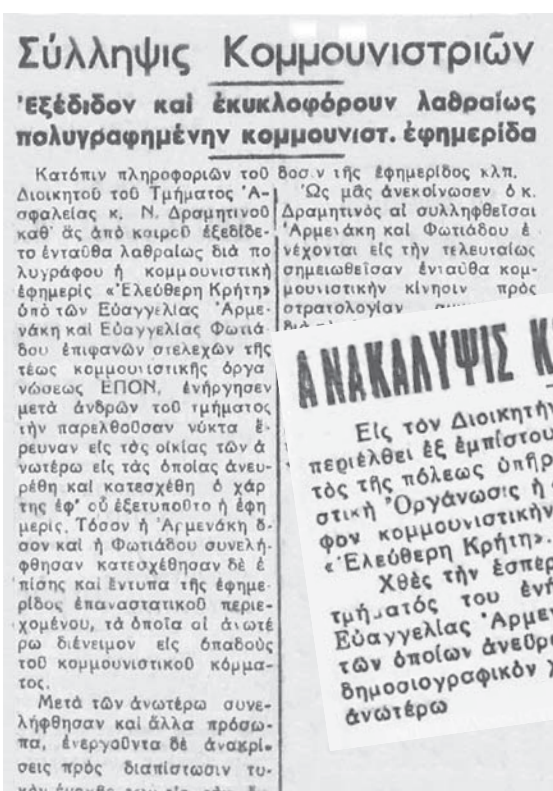
Πίσω από το φωτεινό και μαχητικό τους πρόσωπο, δεν πρέπει να παραβλέψει κανείς το νεαρό της ηλικίας τους. Ως μέλη της ΕΠΟΝ συμμετείχαν τόσο σε δράσεις αντίστασης (γράφοντας συνθήματα σε τοίχους, μεταφέροντας μηνύματα και διανέμοντας προκηρύξεις) όσο και σε έργα διαφώτισης, ενημέρωσης, προώθησης αντιφασιστικών και εθνικοαπελευθερωτικών αρχών και διανομής τροφίμων. [...]

Η σύλληψη και η περιπέτεια ως την εκτέλεση των δυο Βαγγελιών εμφανίζεται στον τοπικό Τύπο στις 11 Μαρτίου 1948. Σε άρθρο στην τοπική εφημερίδα «Πατρίς» (11/3/1948) με μεγαλογράμματο τίτλο «Σύλληψις Κομμουνιστριών» και υπότιτλο «Εξέδιδον και εκκυκλοφόρου λαθραίως πολυγραφημένην κομμουνιστ. εφημερίδα» δημοσιεύθηκε η - κατόπιν πληροφοριών του Διοικητή του Τμήματος Ασφαλείας Ν. Δραμητινού - έρευνα και κατάσχεση του χαρτιού στο οποίο εκτυπωνόταν η εφημερίδα «Ελεύθερη Κρήτη», καθώς και η σύλληψη της Ευαγγελίας Αρμενάκη και της Ευαγγελίας Φωτιάδου «επιφανών στελεχών της τέως κομμουνιστικής οργάνωσης ΕΠΟΝ», τη νύχτα της 10ης Μαρτίου «εις τας οικίας των ανωτέρω». Ο Διοικητής πληροφόρησε τους δημοσιογράφους ότι οι δυο συλληφθείσες ενέχονταν «εις την τελευταίως σημειωθείσαν ενταύθα κομμουνιστική κίνησιν προς στρατολογίαν συμμοριτών διά την ενίσχυσιν της συμμορίας του καπετάν Γιώργου Χανίων», στην οποία είχαν ήδη στείλει τον Ι. Ψαριανό, εξόριστο κομμουνιστή.

Συντομότερης έκτασης ήταν το δημοσίευμα της ίδιας ημερομηνίας από την εφημερίδα «Η Δράσις», με τον τίτλο «Ανακάλυψις κομμουνιστ. οργάνωσης», ενώ την επόμενη μέρα η ίδια εφημερίδα επιδοκιμάζει τις ενέργειες της Γενικής Ασφάλειας, ιδιαίτερα «τον οξυδερκή και αεικίνητον υπομοίραρχον κ. Δραμητινόν», για την ανακάλυψη της κομμουνιστικής σπείρας στο Ηράκλειο, που εξέδιδε κομμουνιστική εφημερίδα, για να ενισχύει τους ομοφρόνους της, χωρίς όμως να αναγράφονται τα ονόματα των Βαγγελιών. [...]

Οι μέρες περνούσαν με τις δυο κοπέλες να μεταφέρονται κάθε πρωί στους στάβλους των Μπαντουβάδων για ανακρίσεις, βασανισμούς και άσκηση πίεσης, για να καταδώσουν τους ομοϊδέατες τους και να οδηγούνται τα βράδια στα κρατητήρια στο κέντρο της πόλης, σε ένα μικρό πολύ ασφυκτικό κελί με ένα μικρό παραθυράκι, όπου κρατούνταν και οι δυο μαζί.

ΟΙ ΠΗΓΕΣ: Δημοσιεύματα των εφημερίδων «ΠΑΤΡΙΣ» και «ΔΡΑΣΙΣ» του Ηρακλείου, τεκμήρια της σύλληψης, καταδίκης και εκτέλεσης των δυο κοριτσιών.



ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤ. ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ

Εις τόν Διοικητήν 'Ασφαλείας κ. Δραμητινόν ελεγε περιέλθει εξ εμπιστου προσώπου του ή πληροφορία ότι εν τῶς τῆς πόλεως ὄληρχε καί εἰργάζετο μυστική Κομμουνιστική 'Οργάνωσις ἡ ὁποία μάλιστα ἐξέδιδεν εἰς πολυγραφῶν κομμουνιστικῆν ἐφημερίδα ὑπό τῶν γυναικῶν «'Ελεύθερη Κρήτη».

Χθές τήν ἑσπεραν ο κ. Δραμητινός μέ ἄνδρ τμήματός του ἐνήργησεν ἔρευναν εἰς τὰς οἰκίας Εὐαγγελίας 'Αρμενάκη καί Εὐαγγελίας Φωτιάδου τῶν ὁποίων ἀνεῦρε καί κατέσχε φύλλα τῆς ἐφημερίδος δημοσιογραφικῶν χάρτην προβάς καί εἰς τήν σύλληψιν αὐτῶν.

ΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΙ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

Ἡ ἐπιτυχῆς δσον καί ἀξιόπαινος ἐνέργεια τῆς ἀνακαλύψεως κομμουνιστικῆς σπείρας ἐντὸς τῆς πόλεως μας, ἡ ὁποία ἐξέδιδε κομμουνιστικὴν ἐφημερίδα πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ὁμοφρόνων τῆς, προσποιεῖται ἰδιαιτέραν ἀξίαν εἰς τὰς πολλαπλὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας μέχρι σήμερον ἔχει προσφέρει ἡ 'Αστυνομικὴ 'Ασφάλεια μετ' ἐπιτυχίαν ὁξυδερκή καί αεικίνητον ὑπομοίραρχον κ. Δραμητινόν.

Εἶναι βέβαιον ὅτι ὁ κ. Δραμητινός οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἀναπαύεται χωρὶν ἀκτελέσεως τοῦ ὕψιλου του καθήκοντος. Πάντοτε ἐγκαίρως προλαμβάνει τὰς ἐκνόμους ἐνεργείας καί τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ καλύτερον ἐφόδιον παντὸς ἀστυνομικοῦ.



Η ΜΑΡΤΥΡΙΑ: Μέλη της ομάδας με την αγωνίστρια Δέσποινα Σκαλοχωρίτου, από την οποίαν πήραν συνέντευξη.

«Παρέμεναν άκαμπτες, αλύγιστες και σταθερά αμετανόητες για τα «πιστεύω» τους, παρόλο που συχνά επέστρεφαν στο κελί τους πολύ ταλαιπωρημένες και κακοποιημένες. Ιδιαίτερα η Βαγγελιώ Φωτιάδη έφερε περισσότερα τραύματα, καθώς θεωρούνταν από τους ασφαλίτες πιο επικίνδυνη και υφίστατο περισσότερα μαρτύρια».

Το ότι δε μαθεύτηκε τίποτα από το στόμα τους για τη δράση της ομάδας των Χανίων είναι σίγουρο, μια και στο διάστημα της φυλάκισής τους δεν έγιναν συλλήψεις της ομάδας του Κλάδου. [...]

Την 1η Μαΐου δολοφονείται ο υπουργός Δικαιοσύνης Χ. Λαδάς, ο οποίος κηδεύθηκε στις 4 Μαΐου, με όλο τον κυβερνητικό κόσμο να στρέφεται εναντίον των κομμουνιστών.

Το συλλαλητήριο που οργανώθηκε για την Κυριακή 9 Μαΐου στις 9.30 π.μ. στο θέατρο «Ντορέ» (Ηράκλειο) και τα κείμενα που γράφονταν στον τοπικό Τύπο για τη δολοφονία του Λαδά κατακλύζονταν από μένος εναντίον του ΚΚΕ, πράγμα που ασφαλώς δυσκόλευε ολόενα και περισσότερο τη θέση και την εξέλιξη της υπόθεσης των Βαγγελιών, όπως και κάθε άλλου κομμουνιστή.

Μέσα Μαΐου (14/5/1948) ανακοινώθηκε η παραπομπή για δίκη στις 28 Μαΐου στο έκτακτο Στρατοδικείο 26 κατηγορουμένων, με πρώτα τα ονόματα των δύο Βαγγελιών.

Όλοι κατηγορούνταν ότι τους πρώτους μήνες του 1948 εκτύπωναν και διένεμαν την επαναστατικού περιεχομένου εφημερίδα «Ελεύθερη Κρήτη» και τις προκηρύξεις με τίτλο «Μπροστά στο Νέο Εικοσιένα», ενώ παράλληλα επεδίωκαν τη βίαιη ανατροπή του πολιτεύματος, διενεργούσαν παράνομο έρανο για την ενίσχυση του αντάρτικου αγώνα και παρείχαν μέρος του εράνου καθώς και πληροφορίες στον Ν. Σαμαρείτη την ομάδα του. [...]

Σε όλη τη διάρκεια της δίκης «η κόρη του Βάγια έδειχνε αποφασιστική και θαρραλέα, η Αρμενάκη φαινόταν πιο σεμνή και φοβισμένη.

Στις απαντήσεις τους επέμεναν ότι δεν έκαναν κάτι μεμπτό ούτε ότι έκαναν κάτι εναντίον της πατρίδας τους ή ότι ήταν όργανα ξένων κυβερνήσεων. Ότι έκαναν, το έκαναν από αγάπη για την πατρίδα και την ελευθερία. Οι στρατοδίκες με το φαρμακερό τους βλέμμα δεν τις πίστευαν, γιατί δεν πίστευαν και οι ίδιοι στην ελευθερία». Την επόμενη μέρα η δίκη κράτησε ως τις 9.00 μ.μ. και επρόκειτο να συνεχισθεί την Κυριακή, οπότε εκδόθηκε η απόφαση, με την οποία επιβλήθηκε η ποινή του θανάτου στην Ευαγγελία Αρμενάκη, Ευαγγελία Φωτιάδου, Ιωάννη Ψαριανό, Ιωσήφ Παπαδοπεράκη και Νίκο Μπετεινάκη, των ισόβιων δεσμών σε έναν κατηγορούμενο, κάποιων χρόνων φυλάκισης σε 10 άλλους, ενώ απαλλάχτηκαν όλοι οι υπόλοιποι. [...]

Την 5η Ιουνίου 1948 στις 4.45 π.μ. έγινε η εκτέλεση και των πέντε κατηγορουμένων στο χώρο δίπλα στο παλιό Νεκροταφείο, με την παρουσία του Φρουράρχου της πόλης, του Ταγματάρχη Γ. Λυγεράκη, του Εισαγγελέα Κ. Γιαννακόπουλου και του Διοικητή της Χωροφυλακής Γ. Χαλκιαδάκη. [...] Προηγήθηκε, κατά το τυπικό, εξομολόγηση και θεία κοινωνία, ενώ οι κατηγορούμενοι αρνήθηκαν να τους δέσουν τα μάτια. Η εκτέλεση έγινε ομαδικά και για τους πέντε, ενώ το πρόσταγμα έδωσε ο Ταγματάρχης Γ. Λυγεράκης. Για τις τελευταίες στιγμές των Βαγγελιών λέγεται ότι «ο Δραμητινός πλησίασε την Βαγγελιώ Αρμενάκη, η οποία φορούσε χρυσά σκουλαρίκια και της τα τράβηξε, κόβοντάς της το αυτί».

Αγκαλιάστηκαν και φώναξαν: «Ζήτω ο Μάρκος Βαφειάδης, Ζήτω ο Δημοκρατικός Στρατός».

INFO: Ειδική έκδοση του Πειραματικού Λυκείου Ηρακλείου | Σχολική χρονιά: 2012-13 | Στην εργασία πήραν μέρος οι μαθήτριες: Κορίνα Δαμιανάκη, Μαρία Δρακάκη, Ιωάννα Καρτσωνάκη, Χρυσή Μπαλτζάκη, Αθανασία Πέιου, Παρασκευή Πέιου, Μαρία Πιτσούλη, Αντωνία Στρατάκη, Νικολέτα Τζιρίτα-Ζαχαράτου, Μαριάννα Χαλαμπαλάκη, Μαριλένα Ψυχογιού. Επικουρική μαθητική ομάδα: Ειρήνη Περβολαράκη, Δέσποινα Νικολακάκη, Γεωργία Σαββάκη, Βασιλική Μανιά, Δανάη Ροβιθάκη. Υπεύθυνοι καθηγητές: Λένα Νικολιάδα, φιλόλογος, Περικλής Γεωργιάδης, πληροφορικής.

ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ ΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΝ

Χθές την 4. 45' π.μ. εκτελέσθησαν οι εις θάνατον καταδικασθέντες υπό τού έκτακτου Στρατοδικείου 'Ηρακλείου διὰ κομμουνιστικήν δράσιν οι: 'Ιωσήφ Παπαδοπεράκης, Νικ. Μπετεινάκης, 'Ιωάννης Ψαριανός, Ευαγγελία Φωτιάδου και Ευαγγελία 'Αρμενάκη. 'Η εκτέλεσις ἐγένετο εις τὸν παρὰ τὸ παλαιὸν Νεκροταφείον χώρον, ἀφ' οὗ πρώτον οὐ μελλοθάνατοι ἐξομολογήθησαν καὶ μετέλαβον χράντων μυστηρίων.

Η ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς πορ. Κυριακῆς τὸ ἐνταῦθα Στρατοδικεῖον ἐξέδωκε τὴν ἀπόφασίν του ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως τῶν 26 κατηγορουμένων κομμουνιστῶν. Διὰ ταύτης ἐπιβλήθησαν αἱ κάτωθι ποιναί. Εἰς Ευαγγελίαν 'Αρμενάκη, Ευαγγελίαν Φωτιάδου, 'Ι. Ψαριανόν, 'Ιωσήφ Παπαδοπεράκη καὶ Ν. Μπετεινάκη ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου. Δοξ. Πανιζορίδην 'Ισόβια, Βασ. Τσακίσην 20 ἐτῶν, 'Αρ. Σαλοουζιτρον 15 ἐτῶν, Δ. Κασαμπαλόγλου 10 ἐτῶν, Π. Τζαγκαράκην 5 ἐτῶν μὲ Ζεῖτῃ ἀναστολήν, Α. Φοντοραράκη καὶ Μ. Βουγιούκαν 5 ἐτῶν, Κ. Κασαμπαλόγλου καὶ Ε. Θεοδώρου 4 ἐτῶν, Σοφίαν Α. Πόλλη 3 ἐτῶν καὶ Ν. Πολυχρονάκη 2 ἐτῶν καὶ 4 μηνῶν.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΣ ΑΝΑΣΤΟΛΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΕΙΣ ΠΟΙΝΗΣ ΕΙΣ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΘΕΝΤΑΣ ΥΠΟ ΣΤΡΑΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΕΙΣ ΘΑΝΑΤΟΝ

Πρὸς τὸν κ. 'Υπουργόν τῶν μένων ἐξ ὧν δύο εἰκοσά Στρατιωτικῶν ἀπεστάλη τὸ κατὰ τὴν ἐπιτομήν: 'Υπερτίμημα: Κύριον Στράτον 'Υπουργόν Στρατιωτικῶν 'Αθήνας 'Επὶ σημερινῶν τηλεγραφημάτων Στρατιωτικῶν Διοικησῶν 'Ηρακλείου ἀναφέροντες χθεσινῆν ἀπόφασιν 'Εκτάκτου Στρατοδικείου 'Ηρακλείου διὰ τῆς ὁποίας ἐπιβάλλεται ποινὴ θανάτου εἰς πέντε κατηγορουμένους ἐξ ὧν δύο εἰκοσά Κορασίδες, ὑπεβάλλομεν θύτῃν παράκλησιν ἀναστῆναι ἐκτελέσας μέχρις ὅσοι σχετικῆς δικαιοσύνης. Δι' αὐτῆσθε καταδικασθέντας αἰλικῶς 'Επίτροπος ἐξ ὧν ποινὴν 'Ισοβίων δεῖ 'Ιερά Μητρόπολις Κοῆ Πρωτοσύγγελλος Μπουρ 'Αρχηγός 'Εθνικῆς 'Αντιστάσεως Κοῆ 'Εμμανουὴλ Μπαντιο

'Εκτελέσεις καταδικασθέντων ὑπὸ Στρατοδικείου

Χθές τὴν 4.45' πρωΐνην ἐξετελέσθησαν εἰς τὸν παρὰ τὸ Παλαιὸν Νεκροταφείον χώρον οἱ καταδικασθέντες τὴν πε. Κυριακὴν ὑπὸ τού έκτακτου Στρατοδικείου 'Ηρακλείου εἰς θάνατον κομμουνισταὶ 'Ιωσήφ Παπαδοπεράκης, Νικολ. Μπετεινάκης, 'Ιωάννης Ψαριανός, Ευαγγελία Φωτιάδου καὶ Ευαγγελία 'Αρμενάκη.

Οἱ ἐκτελεσθέντες ἐκοινωνήσαν τῶν ἀχράντων μυστηρίων ἀφ' οὗ πρώτον ἐξομολογήθησαν. Οὗτοι δὲν ἐδέχθησαν νὰ τοὺς δέσουν τοὺς ὀφθαλμούς. 'Η ἐκτέλεσις ἐγένετο ὁμαδικῶς καὶ διὰ τοὺς πέντε ὑπὸ τὸ πρόσταγμα τοῦ Ταγματάρχου κ. Γ. Λυγεράκη. Εἰς τὴν ἐκτέλεσιν παρέστησαν ὁ κ. Εἰσαγγελεὺς καὶ ὁ κ. Διοικητὴς τῆς Χωροφυλακῆς.

Ο πύργος του Δαμολίνου

ΞΕΧΑΣΜΕΝΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ ΣΤΟΝ ΑΛΙΚΙΑΝΟ

Χαρακτηριστικό παράδειγμα της διαχρονικότητας της μαθητικής δημοσιογραφίας, τα τρία ρεπορτάζ που ακολουθούν. Τα δύο έχουν γραφτεί κατά το σχολικό έτος 1935-36, από δύο μαθήτριες του Δημοτικού σχολείου Αλικιανού Χανίων και περιλαμβάνονται στο 1ο τεύχος του μαθητικού περιοδικού «Το ΚρητικόΠούλο», ενώ το τρίτο έχει συνταχθεί 82 χρόνια αργότερα, από ομάδα μαθητριών του Γενικού Λυκείου Αλικιανού.

Κοινό τους θέμα, ο πύργος του Νταμολίνου, η ιστορία του και ο θρύλος που τη συνοδεύει: η κατάπνιξη της επανάστασης του Καντανολέου και η σχέση της με τον «Ματωμένο Γάμο».

Το ίδιο θέμα παρουσιάστηκε εξαιρετικά και σε θεματικό ημερολόγιο του Γυμνασίου Αλικιανού.

Στην περιοχή που στεγάζεται το σχολείο μας, στον Αλικιανό Χανίων, πολλοί ντόπιοι συχνά μας μιλούν για τους κρυμμένους θησαυρούς του τόπου αυτού. Αρκετοί κάνουν λόγο για έναν παραμυθένιο πύργο από την εποχή της Ενετοκρατίας, ονομαζόμενος πύργος Da Molin.

Η ιστορία αναφέρει πως οι Δαμολίνοι, Ενετοί στρατιωτικοί, είχαν εγκατασταθεί στην περιοχή του Αλικιανού, χτίζοντας παράλληλα έναν μεγαλοπρεπή πύργο.

Το οικοδόμημα αποτελούνταν από τρία κτίσματα. Πρώτα κτίστηκε ο ψηλός και μεγαλοπρεπής πύργος, με οδοντωτό προμαχώνα, που ονομάστηκε, από τον Δήμο Πλατανιά, «Βίγλα». Στην είσοδό του είχε σκαλισμένο στα λατινικά το γνωμικό OMNIA MUNDI FUMUS ET UMBRA που σημαίνει «τα πάντα στον κόσμο είναι καπνός και σκιά». Αντίστοιχα, στην έξοδο του πύργου υπήρχε το οικόσημο των Δαμολίνων, που απεικόνιζε έναν μύλο, με την επιγραφή, επίσης στα λατινικά, CIRCUMANGO, NON FLEKTRO, που σημαίνει «περιστρέφομαι, αλλά δεν κάμπτομαι».

Μερικά χρόνια αργότερα προστέθηκαν ακόμα δύο οικοδομήματα, αρκετά άνετα, αν και όχι τόσο επιβλητικά και μεγαλοπρεπή όσο ο αρχικός πύργος. Επίσης γνωρίζουμε ότι οι αίθουσες των κτισμάτων ήταν διακοσμημένες με ελαιογραφίες των προγόνων των Δαμολίνων και με τα παράσημά τους. Ένα ακόμα στοιχείο που προσέδιδε μεγαλοπρέπεια στο οίκημα ήταν ότι οι πόρτες και τα παράθυρα ήταν επιχρυσωμένα.

Ακόμα ένα συμβάν που μαγνητίζει το ενδιαφέρον μας σχετικά με τον πύργο των Da Molin είναι ότι εκεί εκτυλίχθηκε το δράμα των «Κρητικών Γάμων», σύμφωνα με το ομώνυμο μυθιστόρημα του Σπ. Ζαμπέλιου. Η συγκεκριμένη ιστορία διαδραματίζεται το 1527, όταν λόγω της οικονομικής καταπίεσης των Κρητικών από τους Ενετούς ξέσπασε επανάσταση, γνωστή ως η επανάσταση του Καντανολέου ή Λισσιγιώργη.



«Ματωμένος Γάμος»

Με το ιστορικό γεγονός, όμως, συμπλέκεται και μια ιστορία αγάπης: ο Πέτρος, γιός του Καντανολέου, ερωτεύεται την κόρη του Φραγκίσκου Δαμολίνου. Ο γάμος των δυο νέων αποφασίστηκε, λίγοι όμως μπορούσαν να προβλέψουν τι θα επακολουθούσε...

Την ημέρα του γάμου, ο Καντανολέος πήγε στον πύργο των Δαμολίνων, με συνοδεία 350 ανδρών και 100 γυναικών. Όμως ο Δαμολίνος, μυστικά, είχε προετοιμάσει στρατό με 2.000 άνδρες. Στο γαμήλιο τραπέζι, οι άνδρες της συνοδείας του Καντανολέου ήπιαν κάμποσο κρασί, που περιείχε όμως υπνωτικό, κι έτσι έπεσαν αναισθητοί κι εξουδετερώθηκαν εύκολα. Τον Καντανολέο και τους δυο γιούς του, τους κρέμασαν επιτόπου, ενώ τους υπόλοιπους στον δρόμο προς Ρέθυμνο, έναν ανά μισό μίλι.

Αυτός ήταν ο «ματωμένος γάμος», που συνδέεται με τον πύργο του Da Molin. Τις σχετικές πληροφορίες διασώζει ο Αντ. Trivana, από τον οποίο αντλεί και ο Σπ. Ζαμπέλιος το υλικό του ιστορικού του μυθιστορημάτος. Νεότεροι ερευνητές, ο Στέργιος Σπανάκης και ο Ν. Ζουδιανός, βασιζόμενοι σε πηγές άγνωστες σε παλαιότερους μελετητές, τον Gerola και τον Ξανθουδίδη, οι οποίοι είχαν αμφισβητήσει την αλήθεια της διήγησης του Trivana, επιβεβαιώνουν την ιστορική βάση του μυθιστορημάτος του Ζαμπέλιου.

Αξιοσημείωτο είναι ότι στον Αλικιανό υπάρχει ως σήμερα οικογένεια Νταμηλήδων – Νταμηλάκηδων (Da Molin = Νταμηλής, με προληπτική αφομοίωση).

Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΔΑΜΟΛΙΝΟΥ

Στην Γεωγραφία εμάσαμε ένα χωριό που το λένε Καντανολέοντα. Έκεί έζησε ο Καντανολέος, που ήταν καπετάνιος. Ο Δαμολίνος ο Βενετσιάνος ήθελε να σκοτώσει τον Καντανολέοντα. Ο Δαμολίνος ήθελε να παντρευτεί την κόρη του με το γιό του Καντανολέοντα με κατεργαρία και εκάλισε πολλούς ανθρώπους. Ο γάμος έγινε στο Κουτσογιόργη του Καντανολέου. Ο Δαμολίνος έβρισε στο κρασί δυο κοίτες ανθρώπων και έκολλησαν. Έτσι που ήταν ο πύργος ήτο ένα πολύ μεγάλο παλάτι. Και προχτές επήγαμε με τη διδασκάλα μας και το είδαμε σε μια κατάσταση που ήταν



μόνα ένας τοίχος και άπάνω ήτο σκεπασμένος με κισσό. Έτσι έγινε στον Άγιο Γεώργιο το είδαμε. Η ιστορία αυτή έγινε στα 1570. Ολυμπία Μαρτυράκη Τάξις Γ' Αλικιανού

ΣΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΟΥ ΔΑΜΟΛΙΝΟΥ

Προχτές επήγαμε με την Κυρία μας και είδαμε το παλάτι του Δαμολίνου. Τώρα δέν σώζεται τίποτε, παρά ένα κομμάτι τοίχος που είναι σκεπασμένος με κισσό και δάφνες. Στην Γεωγραφία μας εμάσαμε το Κουτσογιόργη από τότε έδωθη άφορη να ποθμε την ιστορία του Καντανολέοντα και του Δαμολίνου που ήταν Βενετσιάνος. Το Κουτσογιόργη ήταν Πατρίδα του Καντανολέοντα. Ο Δαμολίνος έμισε τον Καντανολέοντα και ήθελε να του κάμη και. Και επειδή δέν ήμπορουσε να τον σκοτώσει με παληκαριά τό έκαμε με κατεργαρία. Μιά ημέρα ο Δαμολίνος έστειλε ένα ψευτόπατο να πη το Καντανολέοντα αν θέλη να δώσει στον γιό του την κόρη του και άρι-

σαν την ημέρα του γάμου. Έπηρε ο Καντανολέοντας τά παλληκάρια του και τό γιό του και έκατέβηκαν. Όταν ήλθαν επήγαν στο παλάτι του Δαμολίνου και τό είδαν πως ήταν πολύ μεγάλο. Η στέψη έγινε στον Άγιο Γεώργιο. Τό έκκλησάκι αυτό έχτι στη στό 1430 και σώζεται άκόμα σε κακή κατάσταση. Άμα έγινε η στέψη επήγαν στο παλάτι του Δαμολίνου και έστρώθηκαν τά τραπέζια στο περιβόλι που τό όρίζει τώρα ο κύριος Καρδαμάκης. Ο Δαμολίνος εδιέταξε να βάλουν στο κρασί ναρκαωτικό. Και άμα τόπιανε έπεσαν και έκομήθηκαν. Τότε ο Δαμολίνος έσκότωσε τους ανθρώπους και επήρε τον Καντανολέοντα με τό γιό του και τους έκρέμασαν. Η ιστορία αυτή έγινε στα 1570.

Αλικιανού
Κατίνα Ν. Νικολακάκη
Τάξις Δ'

INFO: Γενικό Λυκείου Αλικιανού | Σχολ. έτος 2017-2018. Στην εργασία συμμετείχαν οι μαθήτριες: Ηρώ Αλεφάντη, Αναστασία Βανταράκη, Μαρία Γομπάκη, Αλεξία Δασκαλάκη, Μαρία Καζαλάκη, Μαρία Κακουλιδίη. Υπεύθυνη καθηγήτρια: Ανδρονίκη Κοκοτσάκη

Πάνω: φωτογραφία του Πύργου του Νταμολίνου, όπως είναι σήμερα.
Αριστερά: οι δημοσιεύσεις των δυο μαθητριών του Δημοτικού Σχολείου Αλικιανού, στο 1ο τεύχος του μαθητικού περιοδικού «ΤΟ ΚΡΗΤΙΚΟΠΟΥΛΟ» (1936)

Αλμυρές πατάτες για τους Ναζί

ΕΝΑ «ΣΑΜΠΟΤΑΖΙ» ΣΤΟ ΚΑΣΤΕΛΛΙ ΠΕΔΙΑΔΑΣ, ΤΟ 1942

Η Χριστίνα Καλογεράκη, μαθήτρια της Γ' τάξης του Γυμνασίου Καστελλίου Πεδιάδας, στο πλαίσιο του 1^{ου} διαγωνισμού δημοσιογραφικών δεξιοτήτων (κατηγορία: «Συνέντευξη»), έφερε στο φως μια άγνωστη ιστορία αντίστασης εναντίον των Γερμανών: οι γυναίκες του Καστελλίου αλάτιζαν παραπάνω από το κανονικό τις... επιταγμένες πατάτες, που τις ανάγκαζαν οι Γερμανοί να μαγειρεύουν, για να τις στείλουν στους στρατιώτες του Ρόμελ στην Αφρική. Το σχέδιο είχε εκπονηθεί από τους Άγγλους και τη ντόπια Αντίσταση, ώστε οι Γερμανοί φαντάροι στην αφρικανική έρημο να διψούν περισσότερο και να καταναλώνουν πιο γρήγορα τα αποθέματα νερού που διέθεταν.

Στα αποσπάσματα της συνέντευξης που ακολουθεί, την ιστορία αφηγείται στη Χριστίνα η γιαγιά της, Μαρία Καλογεράκη.

Η γιαγιά μου, Μαρία Καλογεράκη-Καρυωτάκη, γεννήθηκε στο Διαβαϊδέ Πεδιάδος το 1925. Όταν οι Γερμανοί κατέλαβαν το νησί γιαγιά μου ήταν δεκαέξι χρονών. Ο μπαμπάς μου γράφει βιβλία για την Κατοχή και την Αντίσταση. Θυμούνται πολλές φορές τη γιαγιά μου να συνομιλεί με τον μπαμπά μου για τα δύσκολα εκείνα χρόνια. Μια ιστορία όμως που του διηγούνταν μου έκανε μεγάλη εντύπωση...

Θέλω να μου πεις την ιστορία με τις αλμυρές πατάτες που λες του μπαμπά μου, την ακούω κι εγώ και μ' αρέσει.

Οι Γερμανοί, μετά που εκάτσανε στο Καστέλλι και αρχίζανε να σάζουνε το αεροδρόμιο στον κάμπο, εγυρίζανε τα χωριά και παίρνανε στην αγγαρεία γυναίκες. Ερχόντανε ο Πρόεδρος του Καστελλίου. Εδιάβαζε τα ονόματα μας και μας ήπαιρνε και πλύνανε τα ρούχα τω Γερμανώ. Όλη μέρα. Από το πρωί ίσαμε το βράδυ.

Μια μέρα ήρθε πάλι μ' ένα χαρτί και εδιάβαζε τα ονόματά μας ο Πρόεδρος του Καστελλίου. Μας είπε ότι δε θα πάμε αυτή τη φορά να πλύνουμε ρούχα. Μόνο να πάμε στο σπίτι του Νταήλα. Και θα μας πει ο Κωστής του Λιονή τη δουλειά. Αυτός ήτανε ο επιστάτης στα μαγειρεία. Την άλλη μέρα το πρωί επήγαμε.

Όταν πήγατε, τι κάνατε;

Ήντα να δούμε. Στην αυλή του σπιτιού ένας μεγάλος σωρός πατάτες. Τέσσερις Γερμανοί εξεφορτώνανε ένα φορτηγό που είχε σταθεί στο δρόμο. Μας είπε ο Κωστής να τσι καθαρίζομε. Είμαστε καμιά κοσαριά γυναίκες κι άλλες τόσες στο σπίτι μέσα στα μαγειρεία. Και εκαθαρίζαμε τσι πατάτες. Μόλις εγέμιζε το καζάνι, άλλες από μας τσι κόβανε μικρές για το τηγάνι. Και τσι τηγανίζαμε. Αυτό εγίνοντανε όλη μέρα από το πρωί μέχρι το βράδυ. Μας εδίνανε ύστερα κάτι μικρά σακουλάκια και μας ελέγανε να τα γεμίζομε. Και βάναμε τα σακουλάκια σε ξύλινα κιβώτια ανοιχτά από πάνω. Μόλις εγέμιζε το κιβώτιο τα παίρναμε και τα φορτώναμε σ' ένα γερμανικό φορτηγό. Το φορτηγό εμάθαμε μετά πως επήγαινε στο αεροδρόμιο κι εφόρτωνε τα τελάρα στα αεροπλάνα. Το βράδυ εσκολούσαμε. Την άλλη μέρα το ίδιο. Μετά τρεις μέρες, ήρθε ο Κωστής ο Λιονής και μου λέει σιγανά:

- Μαρία, κατέχεις πού πάνε οι πατάτες που καθαρίζεις;
- Όχι, του λέω.
- Πάνε στην Αφρική, και τσι τρώνε οι Γερμανοί του Ρόμελ. Μπορείς να μου κάνεις μια χάρη;

- Μπορώ Κωστή.

- Να βάνεις μια στάξη παραπάνω αλάτι και μετά να τσι βάνετε στο τηγάνι.

Δε τού'πα πράμα, αλλά τ'όκανα. Το βράδυ που σκολάσαμε, ήμαθα πως το ίδιο τ'όχε πει σε όλες μας. Κι εβάναμε παραπάνω αλάτι. Όλο το καλοκαίρι αυτή η δουλειά.

Γιατί βάζατε λίγο παραπάνω αλάτι;

Άμα τελείωσε ο πόλεμος, ήμαθα ότι αυτό, με το αλάτι, μας εβάνανε και το κάναμε επίτηδες. Για να διψούνε οι Γερμανοί στην Αφρική. Μας είπανε ότι το λέγανε σαμποτάζι.

Οι Γερμανοί το μάθανε αυτό;

Όχι, επροσέχαμε κι εκάναμε ότι μας ήλεγε ο Κωστής του Λιονή. Μια μέρα, πολλά χρόνια μετά που εφύγανε οι Γερμανοί κι εξεμαγάρισενε ο τόπος, εσουντηθήκαμε στην εκκλησία. Και μου λέει ο Λιονής: Ντρέπομαι σε Μαρία, γιατί την Κατοχή σ'έβαλα σε κίνδυνο χωρίς να το γνωρίζεις, κι εσένα και τ'άλλες κοπελιές που εκαθαρίζετε τσι πατάτες. Ανέ σας επάιρνανε χαμπάρι οι Γερμανοί, θα σας εσκοτώνανε. Ήτανε όμως εντολή τω Εγγλέζω και τ' Αντίστασης αυτό που εκάματε.

Αυτό με το αλάτι πότε σταμάτησε;

Εκράτηξε όλο το καλοκαίρι. Το 1942. Στα πρωτοβόρεξα εσταμάτησε. Και δεν εξαναπήγαμε. Εμάθαμε μετά ότι το Ρόμελ τον ενικήσαμε στην Αφρική.

Τώρα γιαγιά, που είσαι 87 ετών, τι νιώθεις για τον πόλεμο;

Θέλω να σου πω, παιδί, μου ότι δεν υπάρχει χειρότερο πράμα από το πόλεμο. Γιάντα να γίνονται πόλεμοι; Οι αθρώποι πρέπει να ζούνε με ειρήνη. Ο πόλεμος φέρνει θανάτους, πείνα και κλάματα. Δεν είναι καλό πράμα...

Σημείωση: Η γιαγιά μου,

Μαρία Καλογεράκη-Καρυωτάκη,

πέθανε πέντε μήνες μετά τη συνέντευξη.

Την κασέτα και τα λόγια της τα φυλάω

σαν τα μάτια μου.

Γιαγιά μου, σ' αγαπώ πολύ, όπου και νά'σαι.



ΠΑΤΡΙΣ



ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

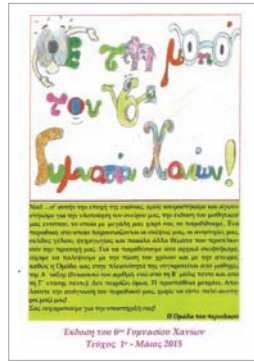
ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ «Ζ» ΣΤΟΝ



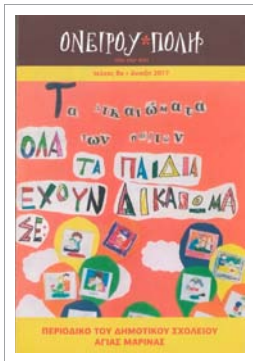
ΤΑ ΜΑΝΤΑΤΑ
4ο ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΚΙΣΑΜΟΥ



ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ...ΓΡΑΦΕΙ
6ο & 44ο Δ.ΣΧ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



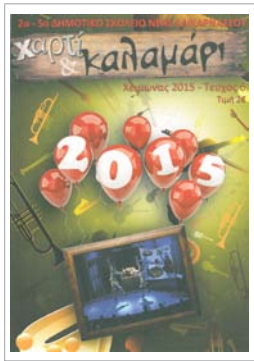
ΜΕ ΤΗ ΜΑΤΙΑ ΤΟΥ
6ΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ ΧΑΝΙΩΝ



ΟΝΕΙΡΟΠΟΛΗ
Δ.ΣΧ. ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑΣ



ΜΑΓΑΖΗΝ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ
Γ.Ε.Λ. ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ & ΜΑΚΡΥΓΙΑΛΟΥ



ΧΑΡΤΙ & ΚΑΛΑΜΑΡΙ
2ο & 5ο Δ. ΣΧ. Ν. ΑΛΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ



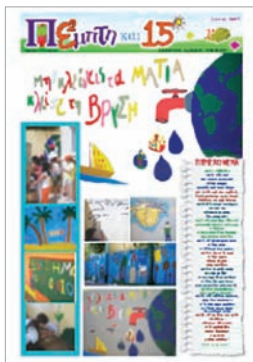
ΤΟ ΑΝΤΙΣΤΥΛΙ
3ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



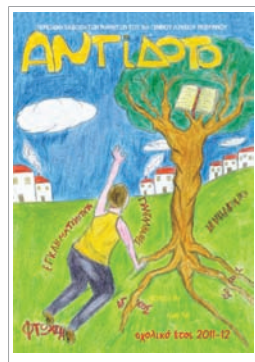
ΚΑΙ ΟΙ 19 ΗΤΑΝ ΥΠΕΡΟΧΟΙ
14ο Δ.ΣΧ. ΡΕΘΥΜΝΟΥ



ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
9ΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ



ΠΕΜΠΤΗ ΚΑΙ 15
15ο Δ.ΣΧ. ΡΕΘΥΜΝΟΥ



ΑΝΤΙΔΟΤΟ
3ο ΛΥΚΕΙΟ ΡΕΘΥΜΝΟΥ



ΒΟΡΡΑΣ ΚΑΙ ΝΟΤΟΣ | Δ.ΣΧ. ΒΡΑ-
ΧΙΑΣ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ & 2ο ΜΟΙΡΩΝ



ΤΟ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΚΙ
Δ. ΣΧ. ΑΤΣΙΠΟΠΟΥΛΟΥ



HOW ABOUT YOU
Δ.ΣΧ. ΑΓ.ΠΑΡΑΣΚΙΩΝ Κ.Α.



ΕΣΗΣΙΣ
2ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ



ΚΑΜΑΡΑΚΙ (ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ) | 2ο Δ.ΣΧ. ΡΕΘΥΜΝΟΥ



ΤΡΙΠΟΝΤΟ ΣΤΗΝ ΕΚΦΡΑΣΗ
3ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΕΘΥΜΝΟΥ



ΚΟΙΡΑΝΟΣ
Δ.ΣΧ. ΚΑΣΤΕΛΛΙΟΥ ΠΕΔΙΑΔΟΣ



ΙΕΡΑΠΕΤΡΑ. ΧΘΕΣ, ΣΗΜΕΡΑ
3ο Δ.ΣΧ. ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ



ΤΑ ΠΕΝΤΙ
5ο Γ.Ε.Λ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΥΞΙΔΑ | Δ.ΣΧ. ΕΛΟΥΝΤΑΣ



ΤΑ ΑΝΗΣΥΧΑ ΜΟΛΥΒΙΑ
Δ.ΣΧ. ΠΙΤΣΙΔΙΩΝ



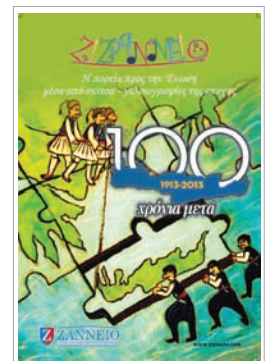
ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΑΜΩΜΑΤΙΑ
Δ.ΣΧ. ΚΑΤΟΧΩΡΙΟΥ



Ο ΚΟΣΜΟΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
5ο Δ.ΣΧ. ΧΑΝΙΩΝ



Ο ΜΑΥΡΟΠΙΝΑΚΑΣ
47ο Δ.ΣΧ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



ΖΙΖΑΝΝΕΙΟ
ΖΑΝΝΕΙΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟ



ΣΧΟΛΙΚΟΣ
Δ.ΣΧ. ΚΟ...

«ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΥΝ»

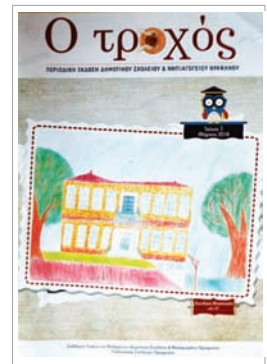
ΤΥΠΟ!



ΠΑΙΔΕΣ ΕΝ ΤΑΞΕΙ;
7ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



ΕΦΗΒΙΚΗ ΠΕΝΑ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΛΙΚΙΑΝΟΥ



Ο ΤΡΟΧΟΣ
Δ.ΣΧ. ΘΡΑΨΑΝΟΥ



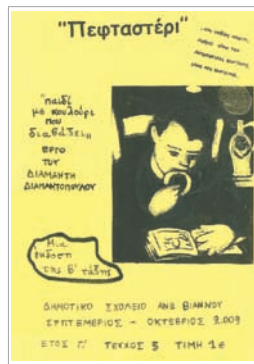
ΕΡΕΥΝΑ
ΤΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟΥ



STUDENT'S VOICE
1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ



ΜΑΘΗΤΟΛΟΓΙΑ
13ο Δ.ΣΧ. ΧΑΝΙΩΝ



ΤΟ ΠΕΦΤΑΣΤΕΡΙ
Δ.Σ. ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟΥ



ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΒΗΜΑ (ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ)
1ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΕΘΥΜΝΟΥ



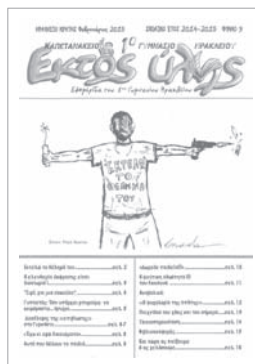
ΗΜΟΥΝ ΚΙ ΕΓΩ ΕΚΕΙ
Γ.Ε.Λ. ΓΑΖΙΟΥ



ΕΜΕΙΣ
ΣΙΟ ΧΑΝΙΩΝ



ΕΚΤΗ ΑΠΟΨΗ
1ο Δ.ΣΧ. ΤΥΜΠΑΚΙΟΥ



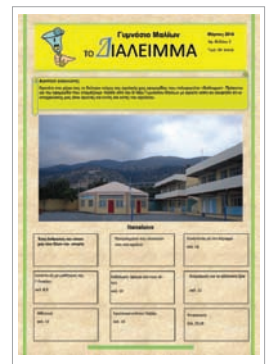
ΕΚΤΟΣ ΥΛΗΣ | ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΕΙΟ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



ΤΑΛΩΣ
4ο & 5ο Δ.Σ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



ΑΠΟΣΠΕΡΙΤΗΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟ Γ.Ε.Λ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



ΤΟ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΑΛΛΙΟΥ



ΠΡΟΒΛΗΜΑ
ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



ΔΙΑΠΑΣΩΝ
ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΡΙΣΙΟΥ



ΙΡΙΔΑ | ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΡΕΘΥΜΝΟΥ



ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΝΟΥ
2ο Δ.ΣΧ. ΒΟΥΤΩΝ



ΟΚΤΩ ΚΑΙ ΤΕΤΑΡΤΟ
4ο Γ.Ε.Λ. ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



ΕΝ ΤΑΞΕΙ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ Ν. ΑΙΚΑΡΝΑΣΣΟΥ



Η ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ
ΜΙΚΡΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ



Η ΠΑΡΕΑ ΜΑΣ
ΜΙΚΡΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ



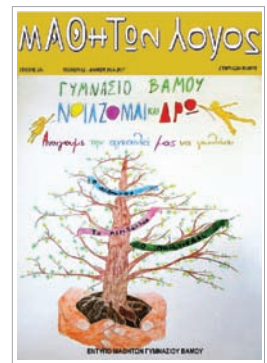
ΕΝ ΔΡΑΣΗ
4ο Δ.ΣΧ. ΙΕΡΑΠΕΤΡΑΣ



ΠΕΙΡ ΚΑΙ ΜΑΝΙΑ
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ



ΤΑ ΜΑΘΗΤΙΚΑ ΤΑ ΧΡΟΝΙΑ
Δ.Σ. ΝΕΑΠΟΛΗΣ



ΜΑΘΗΤΩΝ ΛΟΓΟΣ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΒΑΜΟΥ

Μαθητικά - νεανικά έντυπα της Κρήτης: ένας αιώνας ιστορία

ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΠΡΕΒΕΛΑΚΗΣ, ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΚΡΙΑΡΑΣ ΚΑΙ ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΡΑΠΤΗΣ (ΠΑΜΠΛΟ)

ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΩΝ ΤΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΝΕΑΝΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ



του Γιώργου Γ. Πιτσιτάκη*

Συστηματική έρευνα και καταγραφή των εντύπων της νεολαίας τη σύσταση του νεοελληνικού κράτους μέχρι τις μέρες μας, διεξάγεται από το 1983 στο πλαίσιο του προγράμματος ερευνών του Ιστορικού Αρχείου

Ελληνικής Νεολαίας του Υφυπουργείου Νέας Γενιάς. Η έρευνα απέβλεπε στη συγκρότηση σωμάτων τεκμηρίων από έντυπα προερχόμενα από τη νεολαία ή απευθυνόμενα σ' αυτή και κατέληξε σε 5 πολυσέλιδους τόμους, στους οποίους συμμετείχαν κατά σειρά οι: Μάρθα Καρπόζηλου, Κώστας Τσιγκνάκης, Αγγελική Πανοπούλου και Οντέτ Βαρών - Βασάρ.

Το πρώτο ελληνικό παιδικό περιοδικό με τίτλο «Παιδική Αποθήκη» εκδόθηκε τον Σεπτέμβριο του 1836 από τον Δημ. Πανταζή Αθηναίο. Από τον ίδιο εκδίδεται στις 19 Οκτωβρίου του 1852 το έντυπο «Εφημερίς των Μαθητών». Το μακροβιότερο ελληνικό νεανικό περιοδικό είναι φυσικά η «Διάπλασις των Παίδων», που εκδόθηκε το 1879 και συνέχισε χωρίς διακοπή έως τη δικτατορία του 1967, έφτασε δηλαδή σε ηλικία 88 ετών.

Στην Κρήτη, την περίοδο της Αυτόνομης Κρητικής Πολιτείας (1896 - 1913), που αρχίζει να υπάρχει οργανωμένη εκπαίδευση, το πρώτο, μέχρι τώρα, καταγεγραμμένο παιδικό περιοδικό είναι η «Εφημερίς των μικρών» (6 τεύχη) και η συνέχειά του, η «Εφημερίς των παιδων» (5 τεύχη), δεκαπενθήμερες εκδόσεις στο Ηράκλειο στα 1911 και 1912, από τον Γ. Ι. Καφφετζάκη.

Μετά την ένωση της Κρήτης με την Ελλάδα, το 1913, και μέχρι το 1936, στην Κρήτη έχουν καταγραφεί 15 μαθητικά-νεανικά έντυπα.

Πρωτοπόροι νέοι συγκροτούν πνευματικούς ομίλους στις μεγάλες πόλεις και εκδίδουν δικά τους αξιόλογα λογοτεχνικά περιοδικά. Στρέφονται στην τοπική ιστορία και τη λαογραφία, γράφουν στίχους, συνεργάζονται με καταξιωμένους λογοτέχνες και ντόπιους λόγιους.

Η εικόνα κατά νομό:

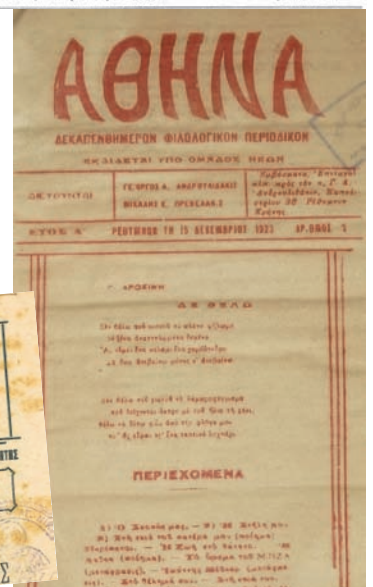
Στο Λασιθί, το 1925 εκδίδεται από ομάδα νέων η δακτυλογραφημένη εφημερίδα «Καταδίωξις» στο Βραχάσι και το 1935 στην Ιεράπετρα το μαθητικό περιοδικό «Το Κύμα».

Στο Ηράκλειο κυκλοφορεί το 1924 από τη Συνταγματική Νεολαία του νομού η Βασιλόφρων Εφημερίς «Συνταγματική Κρήτη». Το 1927 το Λύκειο «Κοραής» εκδίδει το παιδικό περιοδικό «Παιδική Ζωή» και το 1928 βγαίνει από ομάδα νέων το «Κρητικό Λεύκωμα» σε ένα και μοναδικό τεύχος, ενώ το 1929 κυκλοφορεί από τις Μαθητικές Κοινότητες της Μέσης Εκπαίδευσης του Ηρακλείου το μαθητικό περιοδικό «Πρόδος».

Στο Ρέθυμνο, το 1919 βλέπει το φως η χειρόγραφη προσωπική εφημεριδούλα «Λιχούδης» του 14χρονου Γιώργη Ανδρουλιδάκη, μετέπειτα σημαντικού Ρεθεμιώτη δημοσιογράφου. Στο Ρέθυμνο επίσης το 1923 εκδίδεται από ομάδα νέων το φιλολογικό περιοδικό «Αθηνά», με φιλόδοξους στόχους. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα πρωτόλεια δημοσιεύματα του Παντελή Πρεβελάκη, που ήταν αρχισυντάκτης, με το ψευδώνυμο Παντελής Αποσπερίτης.

Το 1930 οι μαθητικές κοινότητες του Γυμνασίου Ρεθύμνης βγάζουν τη «Μαθητική Ηχώ» με πλούσια ύλη.

Στα Χανιά, το 1923 κυκλοφορεί το μηνιαίο περιοδικό «Λογοτεχνικές Σελίδες» από συντροφιά νέων, με επικεφαλής τον Στέλιο Καψωμένο, αργότερα καθηγητή στο ΑΠΘ.



Εμμ. Κριαράς και... Πάμπλο

Τον Αύγουστο του 1924 εκδίδεται από τον Κρητικό Φιλολογικό Σύλλογο το δεκαπενθήμερο περιοδικό «Αυγερινός». Επικεφαλής και υπεύθυνος ύλης ήταν ο, τότε 18χρονος, Εμμανουήλ Κριαράς, κορυφαίος δημοτικιστής, μετέπειτα καθηγητής στο ΑΠΘ και δάσκαλος του γένους, όπως απεκληθή. Στα 14 τεύχη του περιοδικού, βρίσκουμε διηγήματα γνωστών και νέων λογοτεχνών, ποιήματα νέων λογίων, ένα ανέκδοτο (τότε) του Κ. Καβάφη (τχ. 10), μεταφράσεις, αναλύσεις λογοτεχνικών έργων, βιβλιοκρισίες, σχόλια κ.ά. Με σαφή θέση υπέρ του δημοτικισμού, εντυπωσιάζει η δημοσιευμένη σε τρεις συνέχειες, μελέτη «Πραγματεία επί της γλώσσης», του Παναγιώτη Κορνάρου από το Σφακοπηγάδι Κισάμου, μετέπειτα αρχισυντάκτη του Ριζοσπάστη, που τον φυλάκισε κι εξόρισε ο Μεταξάς και αργότερα τον εκτέλεσαν οι Γερμανοί την Πρωτομαγιά του 1944 στο Σκοπευτήριο της Καισαριανής με τους 200 πατριώτες κομμουνιστές, μαζί με το Ναπολέοντα Σουκατζίδα από το Ηράκλειο και το Νίκο Μαριακάκη από τα Χανιά. Το 1924, επίσης, εμφανίζεται η βασιλόφρων εφημερίδα «Η Συνταγματική Χανίων» όργανο της Συνταγματικής Νεολαίας ν. Χανίων.

Τον Ιούνιο του 1927 εμφανίζεται ο «Δομένικος Θεοτοκόπουλος», ένα νεανικό περιοδικό για τα γράμματα και τις ωραίες τέχνες. Οικονομικός διαχειριστής ο 17χρονος τελειόφοιτος μαθητής του Πρακτικού Λυκείου Χανίων, Μιχάλης Ράπτης, ο μετέπειτα παγκόσμια γνωστός με το ψευδώνυμο Πάμπλο, ο ασυμβίβαστος επαναστάτης και ηγέτης της 4ης Διεθνούς, «ένας ιδαλγός της επανάστασης» όπως τον αποκάλεσαν. Στα δύο τεύχη που εκδόθηκαν έγραφε ο Γιάννης Ψυχάρης: «Εγώ φτάνει ν' ακούσω για την Κρήτη κι ανάβει ο νους μου. Η Κρήτη μου δίνει θάρρος. Κανένας Κρητικός δεν έχει το δικαίωμα να μην είναι δημοτικιστής».

Το 1932 το Γυμνάσιο Θηλέων Χανίων κυκλοφορεί το περιοδικό «Μαθητική Πρόοδος», ενώ την ίδια χρονιά οι Μαθητικές Κοινότητες του Γυμνασίου Αρρένων εκδίδουν το περιοδικό «Ο Μαθητής». Το 1934 οι μαθητές του Ιδιωτικού Γυμνασίου Χανίων εκδίδουν τη «Μαθητική Ζωή» με υπεύθυνο τον διευθυντή του σχολείου Νικόλαο Τωμαδάκη, μετέπειτα καθηγητή Πανεπιστημίου.

«Το Κρητικόπουλο»

Τον Νοέμβριο του 1935, «σ' ένα μικρό δωμάτιο του 7ου Δημοτικού Σχολείου Χανίων», γεννιέται «Το Κρητικόπουλο», ένα ξεχωριστό περιοδικό, το πρώτο διασχολικό έντυπο για μαθητές Δημοτικού Σχολείου στην Ελλάδα.

Το «Κρητικόπουλο» δημιουργήθηκε από φωτισμένους προοδευτικούς δασκάλους των Χανίων, με πρωτοπόρο τον Μάνο Μασούρη και τους Θεόδωρο Αρώνη, Αλέξανδρο Μαρή ως υπεύθυνους έκδοσης, οι οποίοι πλαισιώθηκαν και από τους έμπειρους Παντελή Βαβουλέ, Αγγλαία Κυρμιζάκη, Γιάννη Φιωτάκη και πολλούς άλλους.

Μπολιασμένοι με τις ιδέες των μεγάλων δασκάλων και οραματιτών, Δημήτρη Γληνού, Αλέξανδρου Δελμούζου, Κώστα Σωτηρίου και των άλλων του Εκπαιδευτικού Ομίλου, και ακολουθώντας τις νέες αντιλήψεις του Σχολείου Εργασίας, αγωνίζονταν να τις εξαπλώσουν.

Γράφουν: «Το περιοδικό, για ν' ανταποκριθεί στις πνευματικές απαιτήσεις των μικρών μας παιδιών, θα γράφεται και θα διευθύνεται από παιδιά. Θα καταρτισθεί επιτροπή από 5 παιδιά που, με την εποπτεία μας, θα αναλάβει το έργο της εξεύρεσης και της κριτικής της ύλης. [...]

Το περιοδικό αυτό θα καθρεφτίζει, στο μεγαλύτερό του μέρος, τη σχολική εργασία και τη ζωή του παιδιού - μαθητή της περιφέρειάς μας, με ανταποκρίσεις από άλλα σχολεία της Κρήτης και της Ελλάδας. [...] Την εκλογή του τίτλου την αφήνουμε στα παιδιά...». Κυκλοφόρησαν συνολικά 6 τεύχη.



Η Δικτατορία Μεταξά

Με την επιβολή της 4ης Αυγούστου, ο εκδοτικός οργανισμός που παρατηρήθηκε πριν το 1936 ανακόπηκε, καθώς η δικτατορία κατέργησε τον επιτυχημένο θεσμό των μαθητικών κοινοτήτων.

Από τα 60 καταγεγραμμένα πανελλαδικά έντυπα, τα δύο βγήκαν στην Κρήτη. Στα Χανιά εκδόθηκε η εβδομαδιαία εφημερίδα «Κρητική Νεότης» που κυκλοφόρησε από τον Κων. Μπορτολή σε τρία φύλλα των τεσσάρων σελίδων, τον Απρίλιο του 1939, με δημοσιεύσεις άρθρων και σχολίων που προβάλλουν τις θέσεις της 4ης Αυγούστου, καθώς και ειδήσεις αναφερόμενες στη δράση της Ε.Ο.Ν. Υπάρχουν πρωτοσέλιδες φωτογραφίες του Ιωάννη Μεταξά και άλλες από διάφορες δραστηριότητες των τοπικών ομάδων της Ε.Ο.Ν. Κρήτης.

Το 1939, κυκλοφόρησε στο Ηράκλειο, σε ένα μόνο τεύχος, «Το φύλλο της Ενωμοτίας», έντυπο των προσκόπων. Η έκδοσή του διακόπηκε, διότι ο Μεταξάς διέλυσε τους προσκόπους.

* Ο Γιώργος Πιτσιτάκης είναι δάσκαλος, ιστορικός-ερευνητής



Συζήτηση μεταξύ... επαγγελματιών

Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΥΣΤΑΚΙΔΗΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΘΕΡΙΣΟΥ



Ο ταλαντούχος μουσικός της λαϊκής κιθάρας βρέθηκε τον Μάρτιο του 2018 για συναυλία στα Χανιά και δέχτηκε την πρόσκληση των μαθητών του Μουσικού Σχολείου για μια συνέντευξη στο περιοδικό τους «Διαπασών». Η κουβέντα που καταγράφηκε δείχνει πως έγινε συζήτηση μεταξύ επαγγελματιών της μουσικής.

Ποιες είναι σήμερα οι προοπτικές του επαγγέλματος του μουσικού;

Μπορεί να είσαι καταπληκτικός στον τομέα σου και να μη μπορέσεις να εξασφαλίσεις τη ζωή σου από τη μουσική,

όλα είναι θέμα τύχης. Εγώ έχω καταφέρει να εξασφαλίσω τις ανάγκες μου από αυτό το επάγγελμα, γιατί στάθηκα τυχερός και μπόρεσα να συνυπάρξω με άλλους καλλιτέχνες - αναφέρομαι στις περιοδείες. Γενικά, είναι πολύ δύσκολο, ως αδύνατον, να ζήσεις μόνο από τη μουσική στην Ελλάδα του σήμερα, εφόσον δεν υπάρχουν χώροι για να παίξεις.

Τη λαϊκή κιθάρα πώς την παρουσιάζετε; Μήπως η ακαδημαϊκή σας καριέρα συνέβαλε στο να την γνωστοποιήσετε περαιτέρω;

Καταρχάς, δεν είμαι παντογνώστης, οπότε παρουσιάζω τη δική μου εκδοχή της λαϊκής κιθάρας σήμερα. Μιλάμε για παραδοσιακή μουσική, η οποία είναι μέρος της ιστορίας μας και είναι βαρύ φορτίο για εμάς. Επίσης, μιλάμε για ρεμπέτικο, με το οποίο έχω μια πολύ στενή σχέση, εφόσον από μικρός στο σπίτι μας ακούγαμε.

Εγώ θεωρώ ότι δεν υπάρχει νόημα να μιμούμαστε την παράδοση, γιατί όντας μουσικός οφείλεις να είσαι δημιουργικός - αλλιώς είσαι εκτελεστής. Σημασία έχει να δούμε τον πλούτο της παράδοσης και να μπορέσουμε, βασισμένοι σε αυτόν, να αναδημιουργήσουμε κάτι δικό μας. Αυτό που παρουσιάζω εγώ είναι η προσωπική μου οπτική προς αυτό το ρεπερτόριο αλλά με ένα στοιχείο υπερβολής, καθώς χρησιμοποίησα την κιθάρα για ένα ολόκληρο πρόγραμμα. Αυτό πολύ σύντομα θα σταματήσει, γιατί πρέπει να κάνω και άλλα πράγματα.

Τι σημαίνει για εσάς «λαϊκό»;

Πάρα πολύ εύστοχη ερώτηση. Είναι μάλιστα μια ερώτηση που δύσκολα την απαντάει κανείς. Υπάρχουν πολλοί ορισμοί ανά τις χώρες για τον ορισμό της λέξης «λαϊκό». Αν θέλετε να πούμε τον προσωπικό μου ορισμό της λέξης, και εδώ είναι που συνήθως ακούω διάφορα

αρνητικά σχόλια, λαϊκό είναι αυτό που ακούει ο περισσότερος κόσμος. Δηλαδή αυτό που συμβαίνει στα μαγαζιά της Ελλάδας και γεμίζουν κάθε Παρασκευή βράδυ με 2.000 κόσμο, για να ακούσουν παραδείγματος χάρη, Βασίλη Καρρά. Αυτό είναι κατά την γνώμη μου ο ορισμός της λαϊκής μουσικής. Λαϊκό είναι το μαζικό. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως πρέπει να συνδέουμε το λαϊκό με κάτι αρνητικό. Διότι μέσα σε αυτόν τον τεράστιο όγκο τραγουδιών υπάρχουν μερικά πολύ αξιόλογα κομμάτια. Επιπλέον, κατά την γνώμη μου, δεν υπάρχουν άνθρωποι που να ακούν μουσική και να ισχυρίζονται πως δεν ακούν λαϊκά τραγούδια, για τον απλό λόγο ότι λαϊκό είναι κάθε τραγούδι που το ακούει πολύς κόσμος.

Αυτό που πρέπει να καταφέρουμε εμείς είναι αυτό που ακούμε να έχει και ουσία. Δηλαδή πρέπει να φεύγεις κάθε φορά από ένα live ή από μια συναυλία, όχι έχοντας ξεχάσει τα προβλήματά σου: η μουσική δεν είναι για να ξεχάσεις τα προβλήματά σου, είναι για να σου τα θυμίσει. Καταλύτης. Αλλιώς, είναι άλλο πράγμα, καθώς μετατρέπεται από ψυχαγωγία σε απλή διασκέδαση. Παρ' όλα αυτά, μπορείς να διασκεδάσεις έχοντας ψυχαγωγηθεί.

Είναι πιο σωστό, και αισθητικά, να εκσυγχρονίζουμε την παραδοσιακή μουσική ή να παραμείνουμε πιστοί στην παράδοση;

Ο καθένας κρίνει με τον δικό του τρόπο τι πρέπει να κάνει. Ο τρόπος που θα προσεγγίσω εγώ ένα κομμάτι και θα παίξω λαϊκοδημοτική κιθάρα με τον τρόπο που θα παίξει κάποιος άλλος λαϊκή κιθάρα έχει μεγάλη διαφορά. Αν καταφέρεις να πάρεις τα τεχνικά χαρακτηριστικά και να τα προσαρμόσεις στη δική σου αισθητική, είναι αυτό που βλέπεις εσύ. Το αν μου αρέσει ή όχι είναι άλλη υπόθεση. Δεν μπορώ να πω εγώ αν είναι αισθητικά σωστό ή λάθος.

INFO: Περιοδικό «Διαπασών», Μουσικό Σχολείο Θερίσου | Σχολικό έτος 2017-2018 | Κείμενο από τις μαθήτριες: Μαρία Παπαδογιάννη, Χρυσή Πετρογιαννάκη, Εμμανουέλα Κουμαδράκη

«Χρυσοχόοι των Λέξεων»

από το Πειραματικό Γυμνάσιο Ρεθύμνου

Μια ξεχωριστή έκδοση πραγματοποιήσε το Πειραματικό Γυμνάσιο του Ρεθύμνου: μια επιλογή ποιημάτων, γραμμένων από τους μαθητές που συμμετείχαν στον όμιλο Λογοτεχνίας του σχολείου τους τα σχολικά έτη 2012-16, με υπεύθυνη τη φιλόλογο Λιάνα Παναγιωτάκη.

Με αφορμή τη συλλογική δουλειά πάνω σε άλλες μορφές τέχνης (λογοτεχνία, ζωγραφική, τα παιδιά «δημιούργησαν τα γνήσια, ατομικά, ποιητικά τους έργα», όπως λέει η δασκάλα τους, πλάθοντας τους στίχους τους σαν «χρυσοχόοι των λέξεων».

Τα γυαλιά του πόνου είναι απαραίτητο να φορεθούν, για να διακρίνεις πού διαβαίνεις, πού πατάς στο μονοπάτι για το βουνό της Γνώσης. Μα ακόμα κι όταν φτάσεις στην κορφή, κραυγάζοντας για τη Σοφία, συνειδητοποιείς ότι ο Ουρανός σε ξεπερνά στη Γνώση. Τότε, βγάζεις τα γυαλιά και κλαις... Αυτός είναι ο αληθινός, ο ανθρώπινος θάνατος: η απογοήτευση από τη Ζωή που είχες.

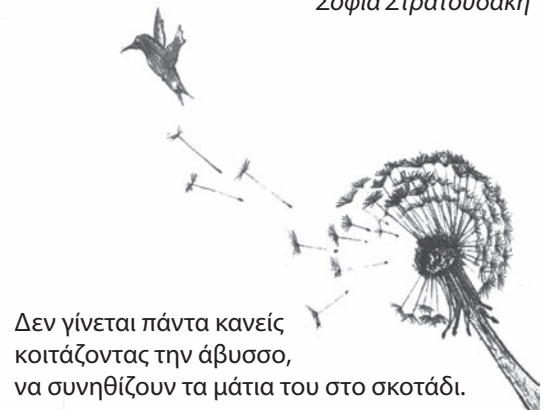
Γιώργος Αποστολάκης

Το γαλάζιο του ουρανού είναι κάτι καθαρά υποκειμενικό.

Κάποιοι κοιτάζουν τα σύννεφα.

Άλλοι, τη μαύρη κηλίδα που μας λεκιάζει την ύπαρξη της όρασης.

Σοφία Στρατουδάκη



Δεν γίνεται πάντα κανείς κοιτάζοντας την άβυσσο, να συνηθίζουν τα μάτια του στο σκοτάδι.

Σμαράγδη Τζανιδάκη

«Οι οδοκαθαριστές ακροβατούν στο ξημέρωμα...»

από τα 28ο και 57ο Δημοτικά Σχολεία Ηρακλείου



Συνέντευξη από τον πατέρα μιας συμμαθήτριάς τους, που είναι οδοκαθαριστής, επέλεξαν να πάρουν τα παιδιά της 5ης Τάξης των συστεγαζόμενων 28ου και 57ου Δημοτικών Σχολείων Ηρακλείου. Η συντακτική ομάδα της σχολικής εφημερίδας «Πεφταστέρι» συνάντησε τον κ. Κώστα Σαπουντζή και μίλησε μαζί του για τις δυσκολίες της δουλειάς του, για το μεγάλο θέμα της καθαριότητας στην πόλη και για όσα περίεργα βλέπει πάνω στο απορριμματοφόρο. Η συνέντευξη δημοσιεύθηκε στο 21ο τεύχος της εφημερίδας, τον Μάρτιο του 2017.

Ξημέρωμα. Η πόλη κοιμάται. Κάποια οχήματα, ογκώδη και βαριά, διασχίζουν τους δρόμους. Πάνω τους κρέμονται δύο ανθρώπινες φιγούρες. Ο οδηγός γνωρίζ

ζει πολύ καλά τις στάσεις. Εκεί που οι πολίτες αφήνουν ό,τι δεν τους χρειάζεται, το περιττό, το άχρηστο, το σκουπίδι.

Νύχτα μέσα στη νύχτα, με βροχή, με χαλάζι, με δυνατή ζέστη, οι οδοκαθαριστές εκτελούν το καθήκον τους. Για να είναι η επόμενη μέρα όμορφη, καθαρή για τους ανθρώπους.

Ο πατέρας της Παναγιώτας είναι οδηγός απορριμματοφόρου.

Η εφημερίδα δεν έχασε την ευκαιρία να του ζητήσει συνέντευξη, για να μάθουμε περισσότερα πράγματα για το επάγγελμά του. Άνθρωπος καλοσυνάτος, μ' ένα πλατύ χαμόγελο στο πρόσωπο, απάντησε πρόθυμα στις ερωτήσεις μας:

Είναι δύσκολο σίγουρα το επάγγελμά σας. Μπορείτε να μας αναφέρετε τις κυριότερες δυσκολίες που αντιμετωπίζετε;

Είναι δύσκολο επάγγελμα και ανήκει στην κατηγορία «βαρέων και ανθυγιεινών» επαγγελμάτων. Μερικές από τις δυσκολίες είναι οι καιρικές συνθήκες (βροχή, κρύο, ζέστη), η δυσσομία των σκουπιδιών, τα παρκαρισμένα μπροστά από τους κάδους αυτοκίνητα, τα σκουπίδια έξω από τους κάδους κ.ά.

Υπάρχει καλή συνεργασία με τους εργαζόμενους στην καθαριότητα, που είναι μαζί σας;

Υπάρχει πολύ καλή συνεργασία με τους συναδέλφους που είναι μαζί μου, και κατανόηση, γιατί είναι περισσότερο εκτεθειμένοι από εμένα στις καιρικές συνθήκες αλλά και σε κινδύνους.

Οι αμοιβές σας είναι ικανοποιητικές;

Όχι, οι αμοιβές μου δεν είναι ικανοποιητικές συγκριτικά με τη δουλειά που κάνουμε.

Θα αλλάζατε επάγγελμα αν μπορούσατε;

Ναι, θα άλλαζα.

Πού καταλήγουν τα σκουπίδια;

Τα σκουπίδια καταλήγουν σε έναν χώρο υγειονομικής ταφής απορριμμάτων (Χ.Υ.Τ.Α.) που βρίσκεται στην περιοχή «Πέρα Γαλήνοι».

Είναι μεγάλο πρόβλημα τα σκουπίδια για μια πόλη;

Πιστεύω ότι είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα σε μια πόλη, μετά την έλλειψη νερού. Τα σκουπίδια είναι εστία μόλυνσης και ασθενειών, αν δεν μαζευτούν.

Νομίζετε ότι άνθρωποι είναι ασυνείδητοι ως προς την καθαριότητα;

Ναι, υπάρχουν και πάρα πολλοί ασυνείδητοι ως προς την καθαριότητα του δημόσιου χώρου (σε αντίθεση με το σπίτι τους), που δεν διευκολύνουν καθόλου το έργο μας.

Μπορείτε να μας αναφέρετε ένα περιστατικό αξιοπερίεργο, που συνέβη στη δουλειά σας;

Μια μέρα μαζεύαμε τα σκουπίδια από τον κάδο, πέρασε ένας κύριος με αμάξι και μας πέταξε μια σακούλα σκουπίδια, η οποία άνοιξε στη μέση του δρόμου, ενώ μπορούσε να μας τη δώσει....

Γίνεται ανακύκλωση;

Σε πολύ μικρό ποσοστό, συγκριτικά με αυτό που θα μπορούσε ο καθενας μας. Νομίζω ότι σε αυτό έχει μεγάλη ευθύνη και η πολιτεία.

Ποιό είναι το πιο περίεργο που συναντήσατε στα σκουπίδια;

Βρήκαμε στον κάδο ένα όπλο και μια άλλη φορά ένα κιβώτιο με πέντε σκυλάκια ζωντανά.

Έχετε να δώσετε κάποιο μήνυμα στα παιδιά, στους μικρούς μαθητές;

Να μαζεύουν τα σκουπίδια, να τα βάζουν σε κλειστές σακούλες και αυτές μέσα στο κάδο. Να διατηρούν την πόλη που ζουν ΚΑΘΑΡΗ, να κάνουν ανακύκλωση.

Κύριε Κώστα, ευχαριστούμε γι' αυτή τη συνέντευξη!



Οι μαθητές επέλεξαν να συμπληρώσουν αυτή τη συνέντευξη με το ποίημα του Τάσου Καραντή «Οι οδοκαθαριστές».

*«Οι οδοκαθαριστές ακροβατούν στο ξημέρωμα
λίγο προτού εισβάλλει με δυνατά βήματα η μέρα,
ακριβώς τη στιγμή που αποχωρεί η νύχτα θβίνοντας τ' άστρα
και μαζεύοντας σε μια μεγάλη απόκη τα όνειρά».*

INFO: «Πεφταστέρι, που καθώς πέφτει αφήνει πίσω του μικρές φωτίτσες μέσα στη σκοτεινιά» | Έκδοση των μαθητών των συστεγαζόμενων 28ου και 57ου Δημοτικών Σχολείων Ηρακλείου | σχολ. έτος 2016-2017 | Συντακτική ομάδα: Εύα Αθανασίου, Ειρήνη Αλτσάνη, Άννα Γαλανάκη, Ειρήνη Καρχιλάκη, Νίκος Κατσακός, Μαριλένα Κουτέλα, Βαρβάρα Κουτσάκη, Ευρυδίκη Κουτσογιαννάκη, Μιχάλης Κυριακάκης, Μάνος Λύτινας, Μάνος Μανιωράκης, Κατερίνα Νικάκη, Ανδρέας Παπαγιαννάκης, Μιχάλης Παπαδάκης, Ξένια Πατσέλλη, Φωτεινή Πεπονάκη, Παναγιώτα Σαπουντζή, Μαρία Σταγάκη, Γεωργία Ταμιωλάκη, Γιώργος Τραντάς, Μιχάλης Χατζηδάκης. Υπεύθυνη σύνταξης: Μαρία Παπαδημητροπούλου.

Ο Άγιος Βασίλης των... «μικρών» πραγμάτων

από το 2ο Δημοτικό Σχολείο Βουτών



Αποκαλυπτικά για τους προβληματισμούς των παιδιών ήταν τα «αιτήματα» προς τον Άγιο Βασίλη, που κατέγραψαν οι μαθητές του 2ου Δημοτικού Σχολείου Βουτών. Στα γράμματά τους, που βγήκαν και στον αέρα του φιλόξενου «Καρδιά FM», τον πρώτο λόγο δεν είχαν τα παιχνίδια, αλλά η καθημερινότητα των οικογενειών και πράγματα «μικρά», που μάλλον οι μεγάλοι νομίζουν ότι περνούν απαρατήρητα από τα παιδιά τους. Έτσι, ο παππούς που «έφυγε», το ενοίκιο που είναι βραχνάς για την οικογένεια, η αγωνία για τον μπαμπά που ταξιδεύει πολύ με αεροπλάνο και άλλα πολλά «τρυπώνουν» στα γράμματα των παιδιών προς τον Άγιο, όπως και το καλύτερο δώρο απ' όλα: παραπάνω ελεύθερος χρόνος για τη μαμά και τον μπαμπά, για να παίξουν με τα παιδιά τους...

Εύχομαι να μην πέσει το αεροπλάνο που είναι μέσα ο μπαμπάς μου, γιατί λόγω της δουλειάς του πηγαίνει πολλά ταξίδια.

Αριστέιδης

Θέλω μόνο να είναι ευτυχισμένοι ο μπαμπάς και η μαμά.

Στέλιος

Ξέρω, Άγιο Βασίλη, ξέρω ότι για όλα φταίμε όλοι εμείς, οι άνθρωποι.

Ξέρω ότι έχεις κουραστεί... κι εγώ το ίδιο. Γι' αυτό, σε παρακαλώ, να μας βάλεις λίγο μυαλό και να μοιράσεις ομόνοια και αγάπη στις καρδιές μας.

Γιώργος

Όλα τα παιδιά του κόσμου να έχουν φαγητό και να μην πεινάνε, να έχουν γερά κόκκαλα και... Αη Βασίλη, θέλω και κάτι άλλο: τα παιδιά που δουλεύουν, να μη δουλεύουν πια και να πάνε να μάθουν γλώσσα, μουσική, μαθηματικά, αγγλικά, ιστορία και άλλα πράγματα.

Νίκος

Το μόνο που θέλω είναι όλα τα ορφανά και αδέσποτα ζώακια να βρουν ένα σπίτι με αγάπη, τροφή, νερό και εμβόλια.

Βάιος-Άγγελος

Εύχομαι ο παππούς μου να είναι καλά και να είναι χαρούμενο, όπου βρίσκεται...

Χαράλαμπος

Να ζεις για πάντα, Αη Βασίλη! Θα ζητούσα επίσης, Αη Βασίλη, να μην πληρώνουν οι γονείς μου το σπίτι. Μόνο αυτό αγαπημένε μου, αν μπορείς να το κάνεις αυτό, δε θέλω τίποτα! Αν δεν μπορείς, τότε πάρε μου ένα στολίδι για το δεντράκι!

Φωτεινή

Το μόνο που θέλω, Άγιο μου Βασίλη, είναι ειρήνη και αγάπη σε όλον τον κόσμο, γιατί ποιος ξέρει αν, πότε και πως θα βρεθούμε σε αυτή τη θέση που βρίσκονται οι άλλες οικογένειες...

Ελένη

Χάρισε χαρά και ευτυχία για όλα τα παιδιά της γης χωρίς πολέμους, φτώχεια και δυστυχία.

Σε παρακαλώ, φέτος οι γονείς μου να έχουν περισσότερο χρόνο για να παίζουμε παιχνίδια... και βοήθησε τη γιαγιά μου να αντέχει τον παππού μου και την προγιαγιά!

Γιάννης

Ο δισέγγονος για τον προπάππου



Μία σελίδα στον σημαντικό λυράρη των Χανίων Μανώλη Ακουμιανάνκη (ή Χαντρακομανώλη) αφιέρωσε η εφημερίδα «Παιδικά Χαμόγελα» του Δημοτικού Σχολείου Ναυστάθμου Σούδας. Το αφιέρωμα επιμελήθηκε ο δισέγγονος του Χαντρακομανώλη, Γιάννης Χαριτάκης, μαθητής του σχολείου.

από το Δημοτικό Σχολείο Ναυστάθμου Σούδας

Ο Μανώλης Κ. Ακουμιανάνκης (1915-2011), γνωστός ως **Χαντρακομανώλης**, πήρε το παρατσούκλι του από την οικογένεια της μάνας του, των Χαντράκηδων. Ήταν γνωστός ριμαδόρος, λυράρης αλλά και γεωργός και καταγόταν από το χωριό Γερακάρη του Αμαρίου, Νομού Ρεθύμνου.

Οι ρίμες που έγραφε στην αρχή είχαν μια πολύ περιορισμένη θεματογραφία, αλλά μετά άρχισε να αποδίδει σε όλα τα είδη της ρίμας (παινετική, σατιρική και ιστορική). Έγραφε επίσης και τραγούδια. Πολλά από αυτά που είχε γράψει δεν έχουν σωθεί, γιατί τα είχε συνθέσει και γράψει σε ιδιόχειρα πρόχειρα σημειώματα. Με το ταλέντο του στη λύρα και με τις ρίμες που έβγαζε επί τόπου έδινε ξεχωριστό τόνο στις διάφορες εκδηλώσεις που συμμετείχε. Όλοι τον αγαπούσαν κι ήθελαν την παρέα του γιατί ήταν αστείος και πάντα χαρούμενος. Πολέμησε στο Αλβανικό μέτωπο (Μεραρχία Κρητών), στη Μάχη της Κρήτης και στην Κατοχή και τιμήθηκε με το Μετάλλιο Εθνικής Αντίστασης. Ήταν παντρεμένος με την Ροδοθέα Ε. Ταταράκη, με την οποία απέκτησαν δυο γιούς, μια κόρη, εννιά εγγόνια και πολλά δισέγγονα.

Ήταν αδελφός της προγιαγιάς μου, Ελευθερίας Κ. Ταταράκη (γιαγιά του μπαμπά μου) και είμαι περήφανος που πρόλαβα και τον γνώρισα.

Τα κεράσια (του Χαντρακομανώλη)

Την άνοιξη, το Μάιο, μαζί και τον Ιούνιο είναι ωραία εποχή και τη χαίρομαστε όλοι.

Προ πάντων Γερακαριανόι που `χουμε τα κεράσα μικροί μεγάλοι τρέχουμε με κλούβες και καφάσα.

Μαζεύουμε με όρεξη καθημερινή και σκόλη εις τα κερασοπέρβολα κατασταλάζουν όλοι.

Μένουν πολλά αμάζωχτα βύσιννα και κεράσα γιατί οι εργάτες του χωριού οι πιο καλοί γεράσαν.

Οι νέοι φεύγουν συνεχώς και πάνε εις τις πόλεις και σταματά το γράψιμο ο Χαντρακομανώλης.

CRETA
.gr 24

Τα Βατολακκιανάκια χρειάζονται βοήθεια!

ΕΝΑ ΣΧΟΛΕΙΟ-ΠΡΟΤΥΠΟ ΚΙΝΔΥΝΕΥΕΙ ΝΑ ΚΛΕΙΣΕΙ

Τα «Βατολακκιανάκια» είναι η σχολική εφημερίδα του Δημοτικού Σχολείου Βατόλακκου Χανίων. Εκδόθηκε για πρώτη φορά το 2018, με δύο τεύχη (Μάιο και Ιούνιο) και φιλοξένησε δύο συνεντεύξεις, με τον μελισσοκόμο Γιάννη Κούβελο και με τη ζωγράφο Χριστίνα Φοίτου. Στην ύλη της περιλαμβάνονται μικρά «ρεπορτάζ» των παιδιών για τις δραστηριότητές τους εντός και εκτός σχολείου, ενδιαφέροντα κείμενα όπως πρακτικές συμβουλές για την επαναχρησιμοποίηση του τηγανέλαιου, παραδοσιακές συνταγές από την Κρήτη και όλο τον κόσμο, αλλά ακόμα και αιχμηρά σχόλια των παιδιών για την ανεκπλήρωτη υπόσχεση του Δήμου Πλατανιά για τη δημιουργία ενός πάρκου στην περιοχή τους.

Το διαθέσιμο σχολείο του Βατόλακκου θα μπορούσε να αποτελεί πρότυπο εκπαίδευσης για όλα τα σχολεία της χώρας.

Οι δύο δασκάλες που υπηρετούσαν μέχρι πέρυσι εκεί είχαν εισάγει πλούσιες δράσεις, όπως μαθήματα φωτογραφίας και κινηματογράφου, ημέρες φιλαναγνωσίας και επαφής με τις φυσικές επιστήμες.

Η Φωτεινή Δημοπούλου και η Ελένη Ζαχαριάδη, χωρίς να παρεκκλίνουν από το αναλυτικό και το ωρολόγιο πρόγραμμα της Δ/νσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, βρήκαν τρόπο να δημιουργήσουν ένα διαφορετικό σχολείο που γέμιζε με χαρά τα παιδιά.

Το σχολείο έφτιαξε δικό του λαχανόκηπο, διοργάνωσε κινηματογραφικές προβολές για όλο το χωριό τις Κυριακές αλλά και συναντήσεις για διάβασμα παραμυθιών από τους γονείς στα παιδιά, οργάνωσαν το βάψιμο του κτιρίου ενώ πραγματοποίησαν και τηλεδιάσκεψη με τους επιστήμονες που συμμετέχουν στο πείραμα του CERN.

Κυρίως, όμως, οι δασκάλες μετέφεραν στα παιδιά τις αρχές της αλληλεγγύης, της συνεννόησης και της Δημοκρατίας. Κάθε Παρασκευή τα παιδιά συνέρχονταν στο Συμβούλιο του Σχολείου, το οποίο αποφάσιζε για τα προβλήματα και για διάφορα θέματα λειτουργίας. Ακόμα και όταν προέκυπτε κάποιο επείγον ζήτημα (π.χ. καυγάς μεταξύ δύο παιδιών), τότε οι ίδιοι οι συμμαθητές τους καλούσαν έκτακτο συμβούλιο για να λύσουν τη διένεξη.

Η μάθηση συνδυάστηκε με το παιχνίδι και οι δύο δασκάλες έκαναν ό,τι περνούσε από το χέρι τους για να τελειώνει η διδασκαλία μέσα στο σχολείο, ειδικά για το ολοήμερο, και να μη χρειάζεται τα παιδιά να μελετούν στο σπίτι, αλλά το απόγευμα να έχουν άπλετο ελεύθερο χρόνο.

Ωστόσο, αυτή η φιλοσοφία δεν άρεσε σε όλους τους γονείς...



Κάποιοι αποφάσισαν να πάρουν τα παιδιά τους από το σχολείο και να τα πάνε σε κοντινό χωριό. Από 17 παιδιά πέρυσι, στο σχολείο του Βατόλακκου έμειναν μόνο 5 και μετατράπηκε σε μονοθέσιο. Η μία δασκάλα διορίστηκε αλλού και πλέον είναι πολύ αμφίβολο αν την επόμενη σχολική χρονιά θα λειτουργεί καν Δημοτικό στον Βατόλακκο.

Οι γονείς που έχουν απομείνει ζητούν από τους συντοπίτες τους να ενισχύσουν το σχολείο και από τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης να κρατήσει ζωντανή μια πραγματική εστία γνώσης και ψυχαγωγίας για όλα τα Βατολακκιανάκια...

INFO: Το σχολείο διατηρεί δική του ιστοσελίδα, όπου μπορείτε να βρείτε αναρτημένη και την εφημερίδα «Τα Βατολακκιανάκια», στη διεύθυνση: <https://dimvatolakos.blogspot.com>

Με αποκαλούσαν «Κόκκινο φίδι»



ΜΙΑ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΙΚΟ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Η μαθήτριά του 19ου Δημοτικού Σχολείου Ηρώ Συμευδάκη υπέβαλε στον διαγωνισμό μαθητικής δημοσιογραφίας τη «συνέντευξη» που πήρε από τον μεγάλο λογοτέχνη. Στα αποσπάσματα που ακολουθούν, θα διαπιστώσετε ότι το αποτέλεσμα θα μπορούσε ίσως να ικανοποιεί ακόμα και τον ίδιο!

Κύριε Καζαντζάκη, χαιρόμαι πολύ και σας ευχαριστώ για την τιμή που μου κάνατε να δεχτείτε να συζητήσουμε και να απαντήσετε σε κάποια ερωτήματα μου.

Δε συνηθίζω να συμμετέχω σε δημοσιογραφικού τύπου συζητήσεις, αλλά η κοινή καταγωγή μας μου προκάλεσε το ενδιαφέρον.

Κρητικής καταγωγής, οπότε όχι τυχαία αναφέρεστε σε έργα σας στον τόπο σας;

Δεν έζησα πολύ στην Κρήτη. Είχα πάει σε πολλές χώρες στην καθεμιά, για διαφορετικούς λόγους. Έχω ταξιδέψει στη Βιέννη, στη Γερμανία, στην Ιταλία, στην Παλαιστίνη, στην Κύπρο, στην Ισπανία, στη Ρωσία, στην Τσεχοσλοβακία, στην Ιαπωνία, στην Κίνα, στη Γαλλία, στην Ολλανδία και στη Δανία. [...]

Γιατί η εποχή μετά το 1954 ήταν ιδιαίτερα σημαντική στη ζωή σας;

Ναι, πραγματικά πολύ σημαντική. Τότε ήταν που με αποκαλούσαν «κόκκινο φίδι». Ήταν επειδή τους ενοχλούσαν κάποια βιβλία μου. Το βιβλίο μου «Ο Χριστός ξανασταυρώνεται» το πετούσαν έξω από τα βιβλιοπωλεία. Είχε απαγορευτεί να αναφέρεται το όνομά μου στο ραδιόφωνο και σε κάθε έντυπο. Ο κλήρος είχε εναντιωθεί σε μένα, η Ιερά Σύνοδος είχε επανειλημμένες συνεδριάσεις.

Ζήσατε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής σας στο εξωτερικό. Γιατί;

Γιατί ένιωθα μέσα μου κάποια δυσάρεσκεια για τον ελληνισμό, παρ' όλο που έγραφα όλα τα έργα μου στην ελληνική και γνώρισα από κοντά τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Να ονειρεύεσαι από τα θρανία

ΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ ΧΑΝΙΩΝ ΚΑΙ ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ



Πριν από 17 χρόνια, μέσα από μια σειρά συμπτώσεων, ξεκινήσαμε ένα ταξίδι στην Εκπαιδευτική Διάσταση του Κινηματογράφου. Από τότε, που μια πρωτόλεια προσπάθεια για θέματα Οπτικοακουστικής Παιδείας και χρήσης της Κινηματογραφικής Τέχνης στην εκπαιδευτική διαδικασία ξεκινούσε, διαμορφώθηκε σιγά – σιγά στα Χανιά ένας δημιουργικός πυρήνας.

Προβολές κινηματογραφικών ταινιών, εργαστήρια για όλη την εκπαιδευτική κοινότητα, συνέργειες και συνεργασίες με φορείς, ερευνητικά ιδρύματα, πολιτιστικούς οργανισμούς καθώς και με ανεξάρτητους ερευνητές, κινηματογραφιστές και εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων συνθέτουν μια διαδρομή γεμάτη γνώσεις, εμπειρίες, δημιουργίες.

του Ματθαίου Φραντζεσκάκη*



Μια διαδρομή για τον Κινηματογράφο και την Εκπαίδευση, τα **cineΜαθήματα**, γρήγορα συγκροτήθηκε ως εκπαιδευτικό πρόγραμμα με πολλές δράσεις, αρχικά στα Χανιά και στη συνέχεια σ' όλη την Κρήτη. Ένα πλέγμα δράσεων, συνέπεια των οποίων είναι και το **Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων**, που βρίσκεται πλέον στον 6ο χρόνο του.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα, που υλοποιούνται πλέον στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων, με τις σχετικές εγκρίσεις του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, στοχεύουν στην αναζήτηση του ρόλου του Κινηματογράφου στην Εκπαί-

δευση, με ιδιαίτερη έμφαση στο **Ντοκιμαντέρ ως Εργαλείο Μάθησης στην Εκπαιδευτική Διαδικασία**. Ο σχεδιασμός τους είναι έργο της **Πολιτιστικής Εταιρείας Κρήτης**, αλλά σημαντικό μέρος της δύναμης και της δυναμικής τους οφείλεται στη συνεργεία περισσότερων από είκοσι φορέων της Πολιτείας, της Αυτοδιοίκησης, του Πολιτισμού και της Εκπαίδευσης, σ' ένα κοινό δημιούργημα.

1. cineΜαθήματα

Το πρόγραμμα στοχεύει ώστε οι συμμετέχοντες:

- να δουν ταινίες με παιδαγωγικά χαρακτηριστικά
- να μνηθούν στις βασικές αρχές της κινηματογραφικής τέχνης
- να αντλήσουν βασικές γνώσεις, ώστε να εντάξουν τα σύγχρονα μέσα (ψηφιακή φωτογραφία, βιντεοκάμερα, Η/Υ), μέσω ενός δημιουργικού παιχνιδιού, στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία.
- να μπορούν να λειτουργούν ως κριτικοί αποδέκτες των οπτικοακουστικών προϊόντων.
- να δημιουργήσουν οι ίδιοι οπτικοακουστικά προϊόντα

Από το 2001 μέχρι σήμερα:

- Περίπου **5.000 μαθητές και εκπαιδευτικοί ετησίως** παρακολουθούν ταινίες στο πλαίσιο των οργανωμένων προβολών μας.
- Εκατοντάδες έχουν συμμετάσχει σε εργαστήρια, εκπαιδευτικές δράσεις, θερινά σχολεία, ημερίδες, συζητήσεις, παραγωγές εκπαιδευτικών ταινιών και πλήθος παράλληλων δράσεων.
- Δεκάδες επίσης έχουν συμμετάσχει σε ομάδες που εκπαιδεύτηκαν και δημιούργησαν ταινίες μικρού μήκους (μυθοπλασίας, ντοκιμαντέρ, animation).



2. cineΓραφήματα

Το πρόγραμμα απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς Α' βάθμιας και Β' βάθμιας Εκπαίδευσης της Π.Ε. Χανίων, με στόχους:

- την καλλιέργεια της Κινηματογραφικής Παιδείας στο σχολείο
- τη γνώση και προσέγγιση των εργαλείων-μέσων της τεχνολογίας του κινηματογράφου και των προεκτάσεών της
- τη γνωριμία με τις μεθόδους και τις τεχνικές, με τις οποίες παράγεται το κινηματογραφικό προϊόν
- την ανάπτυξη κριτικής στάσης (μελέτη-έρευνα) απέναντι στα κινηματογραφικά προϊόντα (εκφραστικές συμβάσεις, οπτικά μέσα)
- τη χρήση των οπτικοακουστικών εργαλείων για την ανάπτυξη δεξιοτήτων προσωπικής έκφρασης (παραγωγή οπτικοακουστικών προϊόντων) αλλά και την ανάπτυξη, οργάνωση και δημιουργία οπτικοακουστικών παρουσιάσεων στο σχολείο τους
- τις διεπιστημονικές προσεγγίσεις με άλλα πεδία, όπως η φωτογραφία, η εικαστική εικόνα, η μουσική, η κίνηση, η λογοτεχνία, η δημιουργική γραφή.



3. Αληθινές Ιστορίες

Crete Education
Documentary Project
(CR.E.DOC)

Cr.E.Doc

[Crete Education Documentary Project]



Αληθινές Ιστορίες

Μια δράση με στόχο τη βιωματική διερεύνηση της ένταξης του ντοκιμαντέρ στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η δράση απευθύνεται στην εκπαιδευτική κοινότητα (μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς) και προβλέπει για τους συμμετέχοντες :

- Θεωρητική προσέγγιση του ντοκιμαντέρ
- Προσέγγιση της προφορικής ιστορίας και μαρτυρίας
- Ανάπτυξη βασικών αρχών και τεχνικών κινηματογράφησης
- Προετοιμασία από τις ομάδες προτάσεων και σεναρίων με την υποστήριξη εκπαιδευτών
- Επιλογή σεναρίων και παραγωγή ντοκιμαντέρ.

4. Κρήτη, Προφορική Ιστορία

Crete Oral History

Το πρόγραμμα αποσκοπεί:

- στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας για την αξία της διαφύλαξης της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, ως στοιχείου συλλογικής ταυτότητας και μνήμης
- στην ενεργοποίηση της Τοπικής Κοινωνίας και τη συμμετοχή της σ' ένα σχέδιο, με σκοπό την συστηματική εργασία για τη διάσωση του άυλου πολιτισμού της περιοχής
- στην καταγραφή του άυλου πολιτιστικού αποθέματος του τόπου
- στην ανάδειξη του άυλου πολιτιστικού αποθέματος και την ενίσχυση των στοιχείων της εκείνων που θεωρούνται βιώσιμα.



* Ο Ματθαίος Φραντζεσκάκης είναι Διευθυντής του Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων και πρόεδρος της Πολιτιστικής Εταιρείας Κρήτης, η οποία σχεδιάζει και υλοποιεί τα εκπαιδευτικά προγράμματα που αναφέρονται παραπάνω.

ΤΑ ΠΡΩΤΑΚΙΑ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ,
ΣΕ ΤΑΙΝΙΑ ΜΕ ΔΙΚΟ ΤΟΥΣ ΣΕΝΑΡΙΟ

SOSίβιο

Μια ταινία φτιαγμένη από παιδιά, εδώ, στην Κρήτη! Από τους μαθητές και τις μαθήτριες της Α΄ τάξης (2016) του Δημοτικού Σχολείου Κουνάβων, με την πρωτοβουλία και τη βοήθεια των δασκάλων τους.

Τα παιδιά έγιναν όχι μόνο πρωταγωνιστές, αλλά και σεναριογράφοι της ταινίας με τον τίτλο «SOSίβιο», διάρκειας 9 λεπτών, η οποία προβλήθηκε, μάλιστα και στο εφετινό, 6ο Διεθνές Φεστιβάλ Χανίων, παρουσία του δασκάλου τους, Νίκου Γαλάνη, ο οποίος είχε την ευθύνη της παραγωγής και που, σε συνεργασία με τον Νίκο Κωνσταντάκη, υπογράφει τη σκηνοθεσία.

Η ταινία μιλά για το προσφυγικό ζήτημα: Τι γίνεται όταν ένα προσφυγόπουλο έρχεται στο ελληνικό σχολείο για να φοιτήσει;

Μήπως όλα είναι μόνο ένα κακό όνειρο, ή, μήπως, η ίδια η ζοφερή πραγματικότητα;

Για την ταινία του Δημοτικού Σχολείου των Κουνάβων, η «Εφημερίδα των Συντακτών» έγραψε, ανάμεσα σ' άλλα:

«Δείτε το «SOSίβιο» και μιλήστε γι αυτό. Το αξίζουν όλα τα παιδιά που έβαλαν σε αυτό κάτι από την ψυχούλα τους: Η Ντιάνα, ο Μάνος, η Ελένη, η Εύα, η Μαρία, ο Άγγελος, ο Κωνσταντίνος, ο Εφραίμ, η Εύη, ο Γιώργος, η Ιωάννα, η Έλενα, η Αφροδίτη, η Αγάπη, ο Χρήστος, η Θάλεια, η Μαρίζα, ο Δημήτρης Π., η Βάσω, ο Δημήτρης Κ., ο Κυριάκος, ο Μπεσάρ, ο Λευτέρης, ο Χαράλαμπος, ο Αρλάν και, βέβαια, οι δάσκαλοί τους, ο Νίκος Γαλάνης και ο Νίκος Κωνσταντάκης».



INFO: Δείτε την ταινία στη διεύθυνση

https://www.youtube.com/watch?v=gSqei4_z5NM

INFO: Πληροφορίες για το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων και τα Εκπαιδευτικά του Προγράμματα, θα βρείτε στο:

www.chaniafilmfestival.com

Ταινίες από τις δημιουργίες των σχολείων μπορείτε να δείτε στο: <https://www.youtube.com/channel/UCVkwWIFX8F7AUu-7QYscPpWw>

Το Φεστιβάλ Κινηματογράφου Χανίων και οι Εκπαιδευτικές του Δράσεις τελούν υπό την Αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και στηρίζονται από την Βουλή των Ελλήνων.

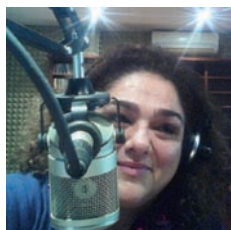
Σχεδιάζονται και υλοποιούνται από την Πολιτιστική Εταιρεία Κρήτης και αποτελούν συνδιοργάνωση των: Περιφέρεια Κρήτης, Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, Πνευματικό Κέντρο Χανίων, Δήμος Χανίων και Δήμος Πλατανιά. Το περιεχόμενό τους διαμορφώνεται με τη συνεργασία και την υποστήριξη φορέων του Κινηματογράφου, της Εκπαίδευσης και της Επιστήμης.

ΟΛΕΣ ΟΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΙΝΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ



Μαθητές πίσω από τα μικρόφωνα: έκφραση και δημιουργία

Το European School Radio είναι ένας ανεξάρτητος, αδέσμευτος και πολυσυλλεκτικός διαδικτυακός ραδιοσταθμός, με ψυχαγωγικό και επιμορφωτικό χαρακτήρα. Στον ψυχαγωγικό τομέα περιλαμβάνονται μουσικές επιλογές από την ελληνική και ξένη μουσική σκηνή και εκπομπές με ποικίλη θεματολογία. Ως κομμάτι της μαθητικής δημοσιογραφίας, δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να προσεγγίσουν τη γνώση αβίαστα και να ασκηθούν σε δεξιότητες που, σε άλλα μαθήματα, θα ήταν δύσκολο έως αδύνατον να κάνουν, π.χ. εκμάθηση σωστών διαφραγματικών αναπνοών, ορθοφωνία, έρευνα και σωστή αποδελτίωση κειμένων και μετατροπή τους σε ραδιοφωνικά κείμενα (συνοπτική περιεκτική γραφή), αλλά και έκθεση σε κοινό, μέσω της παραγωγής εκπομπών. Η θεματολογία αντλείται από τα ενδιαφέροντα των μαθητών, αλλά και μέσα από το αναλυτικό πρόγραμμα.



της Μαρίας Μελεσσανάκη*

Το «ευρωπαϊκό μαθητικό ραδιόφωνο» είναι, στην πραγματικότητα, μια εκπαιδευτική δράση που αντιμετωπίζει την καθημερινή εκπαιδευτική πραγματικότητα ως μια ευκαιρία δημιουργίας και έκφρασης.

Κι αυτή η ευκαιρία είναι βασικός λόγος που, στην Κρήτη, το πρόγραμμα γνωρίζει μεγάλη αποδοχή από τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς. Είμαστε περήφανοι για όλες μας τις εκπομπές.

Κάποια χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι τα εξής:

- Σε συνεργατική εκπομπή 13 ελληνικών σχολείων από το εσωτερικό και το εξωτερικό μελετήσαμε την ιστορία του ραδιοφώνου, από την πρώτη προσπάθεια του Μαρκόνη, το 1895, μέχρι το σημερινό διαδικτυακό ραδιόφωνο. Κάθε σχολείο ανέλαβε να φτιάξει ένα ραδιοφωνικό θεατρικό για μια ραδιοφωνική εποχή. Ένα ωδικό πτηνό, ο «(Ράδιο)Φώνης», με τη χρονομηχανή του, περνούσε από τη μια εποχή στην άλλη, μεταφέροντας το μήνυμα ραδιοφωνικά.

- Οι μαθητές της Γ΄ τάξης από το 1^ο Δημοτικό Σχολείο Νέας Αλικαρνασσού, παρουσίασαν το Ραδιόφωνο ως μέσο εξέγερσης και με ένα ραδιοφωνικό θεατρικό, αναδείχτηκε ο ρόλος που έπαιξε το ραδιόφωνο στην εξέγερση των φοιτητών στο Πολυτεχνείο. Η εκπομπή απέσπασε ειδική διάκριση στον διαγωνισμό δημοσιογραφικών δεξιοτήτων «Τύπος και Ουσία»- Λευτέρης Δασκαλάκης.

- Οι μαθητές Β΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Ελιάς (Ηρακλείου) έφτιαξαν μια εκπομπή για τον παραδοσιακό κρητικό γάμο.

INFO: Ακούτε το ευρωπαϊκό μαθητικό ραδιόφωνο στη διεύθυνση <http://europeanschoolradio.eu/el/>

**ΣΧΟΛΕΙΑ
ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΤΟ «ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΜΑΘΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ»**

- Οι μαθητές Β΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Πύργου, θεώρησαν χρέος τους να λάβουν μέρος στην καμπάνια για την προστασία των δελφινιών που είναι εγκλωβισμένα στα δελφινάρια, με ένα ραδιοφωνικό σποτ.

Το 2017 το μαθητικό ραδιόφωνο συμμετείχε στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus plus και μέσω αυτού απέκτησε τη σημερινή τρίγλωσση πλατφόρμα του, μέσω της οποίας μεταδίδεται η φωνή των μαθητών από τρία κράτη.

Το φεστιβάλ μαθητικού ραδιοφώνου διοργανώνει κάθε χρόνο και άλλο σχολείο στην πόλη του, σε συνεργασία με την επιστημονική εταιρεία του European School Radio.

* Η Μαρία Μελεσσανάκη είναι δασκάλα και μέλος της Επιστημονικής Εταιρείας του Μαθητικού Ραδιοφώνου



Ραδιο-παραγωγές

ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΑΠΟ ΔΕΚΑΔΕΣ

ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ,

ΣΠΟΤ ΚΑΙ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

σχολείων της Κρήτης

ΠΟΥ ΕΧΟΥΝ

ΑΝΑΡΤΗΘΕΙ ΣΤΟ



Οι αποκριές των παπούδων μας | 50^ο Δ. Σ. Ηρακλείου

(ΤΑΛΩΣ). Φεβρουάριος 2017, διάρκεια 10:46

Συνέντευξη της ραδιοφωνικής ομάδας της ΣΤ΄ τάξης "Τάλως... και φύγαμε" από μέλη του Κ.Α.Π.Η. Ηρακλείου, για τα έθιμα της Αποκριάς της εποχής τους: Πώς ντύνονταν εκείνα τα χρόνια, αν γινόταν καρναβάλι, τι φαγητά έτρωγαν την περίοδο της Αποκριάς, πώς έφτιαχναν τον χαρταετό, πώς διασκεδάζαν.

Η μελωδία της Ζωής | 1^ο Γυμνάσιο Σητείας

Ιανουάριος 2018, διάρκεια 2:52

Η κρητική παραδοσιακή μουσική "παντρεύεται" με το σήμερα! Οι μαθητές γράφουν για τις αναμνήσεις, την παράδοση και τις προσδοκίες τους και τις επενδύουν με λύρα, λαούτο και κιθάρα δίνοντας παραδοσιακό χρώμα στην ενορχήστρωση.

Best Friends | Γυμνάσιο Τυμπακίου Ηρακλείου

Μάρτιος 2018, διάρκεια 1 ώρα ανά εκπομπή

Εβδομαδιαία μουσική εκπομπή από τους μαθητές του σχολείου.

Κύματα επικοινωνίας, γνώσης και συλλογικότητας

4ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟΥ ΣΤΟ ΡΕΘΥΜΝΟ

Το Πανελλήνιο Φεστιβάλ Μαθητικού Ραδιοφώνου, είναι η ετήσια γιορτή των ραδιοφωνικών παραγωγών, μαθητριών και μαθητών της Α΄βάθμιας και της Β΄βάθμιας εκπαίδευσης, του διαδικτυακού μαθητικού ραδιοφώνου European School Radio. Το 4ο Πανελλήνιο Φεστιβάλ πραγματοποιήθηκε στο Ρέθυμνο, 16 - 18 Μαρτίου 2017. Την τριήμερη μαθητική ραδιοφωνική γιορτή συνδιοργάνωσαν η Επιστημονική Εταιρεία European School Radio – Το Πρώτο Μαθητικό Ραδιόφωνο, το Τμήμα Μηχανικών Μουσικής Τεχνολογίας και Ακουστικής του ΑΤΕΙ Κρήτης μαζί με το Πειραματικό Γυμνάσιο Πανεπιστημίου Κρήτης, σε συνεργασία με το Τμήμα Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης του Υπουργείου Παιδείας, την υποστήριξη του Δήμου Ρεθύμνου και την οικονομική στήριξη της Περιφέρειας Κρήτης και της Περιφ. Ενότητας Ρεθύμνου. Μέγας χορηγός επικοινωνίας ήταν η ΕΡΑ-Περιφέρεια.



της Άννας Πατεράκη*

Περισσότεροι από 1000 μαθητές και μαθήτριες της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από την Ελλάδα και την Κύπρο, μαζί με τους συνοδούς εκπαιδευτικούς τους επισκέφθηκαν τους χώρους του Φεστιβάλ, που φιλοξενήθηκε στις κτιριακές εγκαταστάσεις του Πειραματικού Γυμνασίου Πανεπιστημίου Κρήτης και του Τμήματος Μηχανικών Μουσικής Τεχνολογίας και Ακουστικής του ΑΤΕΙ Κρήτης, στα Περιβόλια Ρεθύμνου.

Κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων, οι ραδιοφωνικές ομάδες 46 σχολείων από την Ελλάδα και την Κύπρο που συμμετείχαν στο Φεστιβάλ, συνεργάστηκαν σε κοινές εκπαιδευτικές δράσεις:

Γνωρίστηκαν μέσα από βιωματικά παιχνίδια γνωριμίας, και μοιράστηκαν τις μαθητικές και ραδιοφωνικές τους εμπειρίες.

Δοκίμασαν γνώσεις και δεξιότητες μέσα από ένα ραδιοφωνικό κυνήγι θησαυρού, με θέμα την ιστορία της ελληνικής ραδιοφωνίας και συμμετείχαν στο διαγωνισμό αφίσας-περιπτερού ραδιοφωνικής ομάδας.



Περιηγήθηκαν στα εργαστήρια του μοναδικού τριτοβάθμιου τμήματος στην Ελλάδα που ασχολείται επιστημονικά με τη Μουσική Τεχνολογία και Ακουστική, και παρακολούθησαν βιωματικά εργαστήρια και σεμινάρια δημιουργίας ηχητικών εκπομπών.

Έγιναν συν-παρουσιάσεις στη ραδιοφωνική εκπομπή που μεταδίδεται ζωντανά, μετέφερνοντας στους ακροατές τον παλμό του Φεστιβάλ.

Διασκέδασαν όλοι μαζί, στο γλέντι γνωριμίας των ραδιοφωνικών ομάδων, με μαθητικά μουσικά σχήματα από την Ελλάδα και την Κύπρο.

Παρακολούθησαν την Τελετή Βράβευσης του Διαγωνισμού «Κάν' το ν' ακουστεί 2017», που είχε θέμα την *Τέχνη της Επικοινωνίας*.

Περιπλανήθηκαν στα σοκάκια της παλιάς πόλης του Ρεθύμνου. Συμμετείχαν στη συζήτηση «στρογγυλής τραπέζης» που αφορούσε στο παρόν και το μέλλον του μαθητικού ραδιοφώνου.

Παρακολούθησαν τις σύντομες εισηγήσεις των πανεπιστημιακών, Καθ. Μάριου Πουρκού και Δρ Κατερίνας Τζεδάκη, για θέματα σχετικά με το ραδιόφωνο και τη λειτουργία του ως μέσου επικοινωνίας, καθώς και του διευθυντή της ΕΡΑ Ηρακλείου, δημοσιογράφου Κώστα Βασιλάκη σχετικά με τη «Δημοσιογραφική Δεοντολογία».

Επισκέφθηκαν τον αρχαιολογικό χώρο και το μουσείο της Αρχαίας Ελεύθερας στις παρυφές του Ψηλορείτη!

* Η Άννα Πατεράκη διδάσκει Πληροφορική στο Πειραματικό Γυμνάσιο Παν/μίου Κρήτης, στο Ρέθυμνο. Είναι μέλος της Επιστημονικής Εταιρείας του Μαθητικού Ραδιοφώνου

Καλλιρρόη Παρρέν Σιγανού | 2ο Γυμνάσιο Ρεθύμνου

Μάρτιος 2015, διάρκεια 1 ώρα

Στο πλαίσιο του εορτασμού της Ημέρας της Γυναίκας, παρουσιάστηκε μια γυναικεία προσωπικότητα που διεκδίκησε δικαιώματα και εξέδωσε μάλιστα και την πρώτη γυναικεία εφημερίδα στην Ελλάδα. Παρεμβάλλονται τραγούδια περιόδου 1800-1900.

Η προσωνομία του σχολείου είναι "Καλλιρρόη Παρρέν Σιγανού".

Με ένα όνειρο μπροστά και μια πληγή οπίσω | 10ο Δ. Σ. Χανίων

| Μάρτιος 2018, διάρκεια 1 ώρα

Εκπομπή για την μετανάστευση των Ελλήνων από τα παλιά χρόνια μέχρι τις μέρες μας. Μέσα από συνεντεύξεις, διηγήματα, μα και πολλά τραγούδια.

Μίκης Θεοδωράκης | 33ο Νηπιαγωγείο Ηρακλείου

Απρίλιος 2017, διάρκεια: 10:18

Η ομάδα εργασίας για τη γνωριμία με το έργο των Ελλήνων συνθετών παρουσιάζει τον Μίκη Θεοδωράκη.

Να΄ταν η γη όπως παλιά | 1ο Γυμνάσιο Ελ. Βενιζέλου Χανίων

| Ιανουάριος 2018, διάρκεια: 2:12

Οι μαθήτριες δημιούργησαν ένα τραγούδι εμπνεόμενες από παλιές αφηγήσεις αλλά και από την αγάπη τους για τη φύση.

Το τραγούδι μιλά για τις συνέπειες του πολέμου, όπως είναι η ανθρώπινη απώλεια και η οικολογική καταστροφή.

Παραμυθοσαλάτα | 24ο Δ. Σ. Ηρακλείου

Μάιος 2017, διάρκεια 8:57

Τα παιδιά έγραψαν μόνα τους μια ιστορία με πρωταγωνιστές ζώα και ήρωες από γνωστά και αγαπημένα τους παραμύθια με σκοπό να μιλήσουν για την ανάγκη προστασίας των ζώων του πλανήτη μας.

1821: ΡΑΔΙΟΚαραγκιόζης σε 5 πράξεις! | Συνεργατικό έργο με θέμα την Επανάσταση του 1821

Μάρτιος 2016, διάρκεια 2 ώρες

Μουσικό Σχολείο Βέροιας, 2ο Γυμνάσιο Ζακύνθου, Πειραματικό Γυμνάσιο Πανεπιστημίου Κρήτης, Δημοτικό Σχολείο Νέας Συκιώνης Χαλκιδικής, 2ο Δημοτικό Σχολείο Πύργου Ηλείας.

ΠΟΛΛΕΣ **ΑΠΟΨΕΙΣ...**



... **ΕΝΑΣ ΣΤΑΘΜΟΣ**



ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ